

ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้
แบบคณะชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

คุณวัฒน์ สมบูรณ์

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ ที่ปรึกษา และ คณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเมือง ไตพิจารณา การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1” เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยพะเยา

.....
(ดร. บรรจง ไชยรินคำ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัก)

คณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเมือง

พฤษภาคม 2555

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก ดร. บรรจง ไชยรินคำ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ที่ให้ความกรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนกระทั่งการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ รวมทั้งคณาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทุกท่านที่ได้สั่งสอน ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นางกิตติมา จันทร์บรรจง คีษานินเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 นายเวชชัยยันต์ บ่อมบ้านต้า ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ใจ นายปรัชญากร ชูรักษา ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านป่าสักสามัคคี ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องและให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำเครื่องมือวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือและกรุณาตอบแบบสอบถาม จนทำให้การเก็บข้อมูลสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณ นางดวงหทัย สมบูรณ์ ภรรยาและครอบครัว ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการจัดทำ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา บูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจและนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาต่อไป

คุณวัฒน์ สมบูรณ์

ชื่อเรื่อง	ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1
ผู้ศึกษาค้นคว้า	คุณวัฒน์ สมบูรณ์
ที่ปรึกษา	ดร. บรรจง ไชยรินคำ
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา, 2555

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ประชากรในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 151 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และครูผู้สอนจำนวน 123 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. ผลการศึกษา ปัญหาในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า ปัญหาในการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านครูและบุคลากร พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรมากที่สุด รองลงมาคือการเตรียมการสอนและการวางแผนของครูและบุคลากร ความพอเพียงของครูและบุคลากร และการจัดครูเข้าชั้นเรียน ตามลำดับ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มีปัญหาน้อยที่สุด

1.2 ด้านงบประมาณ พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับมากที่สุด รองลงมาคือ การสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานและสถานประกอบการ แหล่งต่าง ๆ ความถูกต้องเหมาะสมในการใช้งบประมาณ ตามลำดับ ส่วนการใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนงานงบประมาณที่กำหนดไว้ มีปัญหาน้อยที่สุด

1.3 ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับ ความพอเพียงของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์มากที่สุด รองลงมาคือ การเชื่อมต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ และความเหมาะสมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ตามลำดับ ส่วนด้าน ความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มีปัญหาน้อยที่สุด

1.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับ การเตรียมการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้นมากที่สุด รองลงมาคือ การบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ คละชั้น การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านการมีส่วนร่วม ของผู้เรียน ในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ และการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มีปัญหาน้อยที่สุด

2. ผลการศึกษา ความต้องการในกา บริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการ เรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า ความต้องการในการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านครูและบุคลากร พบว่า มีความต้องการ เกี่ยวกับการสร้างขวัญ และ กำลังใจมากที่สุด รองลงมาคือ การอบรม และการพัฒนา การเตรียมการสอน การวางแผน เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วน การสร้าง ความตระหนักให้กับครูและบุคลากรมีความต้องการน้อยที่สุด

2.2 ด้านงบประมาณพบว่ามีความต้องการเกี่ยวกับความพอเพียงของงบประมาณ ที่ได้รับมากที่สุด รองลงมาคือ การสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานและสถาน ประกอบการแหล่งต่าง ๆ ความถูกต้อง เหมาะสม ในการใช้งบประมาณ ตามลำดับ ส่วนการใช้ งบประมาณตามแผนงานงบประมาณที่กำหนดไว้มีความต้องการน้อยที่สุด

2.3 ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้พบว่ามีความต้องการเกี่ยวกับ ความพอเพียงของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ มากที่สุด รองลงมาคือ การเชื่อมต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ และความเหมาะสมของ สื่อ วัสดุอุปกรณ์และ ครุภัณฑ์ตามลำดับ ส่วนความ เหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมีความต้องการน้อยที่สุด

2.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีความต้องการเกี่ยวกับ การบริหารจัดการ ชั้นเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ การเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ตามลำดับ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวัดและประเมินผลการเรี ยนรู้แบบคละชั้น และการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมีความต้องการน้อยที่สุด

Title PROBLEMS AND NEEDS IN THE ADMINISTRATION OF MULTI-GRADE CLASSES IN THE SMALL SIZED SCHOOLS, UNDER THE OFFICE OF PHAYAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

Author Khanuwat Somboon

Advisor Dr. Banjong Chairinkom

Academic Paper Independent Study M.Ed. in Educational Administration, University of Phayao, 2012

ABSTRACT

The research with oneself is about problems and needs in the administration of multi-grade classes in the small sized school, under the Office of Phayao Primary Education Service Area 1, has the objectives for studying the problems and needs in the administration of multi-grade classes in the small sized school under the office of Phayao Primary Education Service Area 1. The population in this research are all the directors and teachers of multi-grade classes in the small sized school, under the Office of Phayao Primary Education Service Area 1 are amounts 28 schools. The total populations are 151 persons those are 28 directors of school and 123 teachers. Data analysis by using average statistics (μ) and the part deviates the standard (σ). Presentation by using table picture writes words to narrate.

1. The results of the research about problems in the administration of multi-grade classes in the small sized school, under the Office of Phayao Primary Education Service Area 1 were found the problems in administrative management in 4 items, there are:

1.1 Personal, it means teachers. The first problems are about the possession and the will give with a teacher and the personnel. Next problems are preparing and plane learning activities for the students. Teachers are suitability for students and class. And about the co-operation of the teachers. It has least problems.

1.2 Budget, the first problems we don't have enough budget for administrative management in the school. Next problems we don't have supporting from the other

company or business and organization. And next problems is situation in pay and use budget. And the last one is using the budget follow the budget planning.

1.3 Aids, material, teaching aids and places to learn for the students. We don't have enough teaching aids, materials. All materials and teaching aids that don't suitable for the students.

1.4 Administrative management, the first we have the problems about preparing learning activities in the administration of multi-grade classes in the small sized school. Next problems that is management classroom, environment in classroom, timing in learning activities, and participate in the measurement and evaluate learning of the students. And the last one is following from the supervisor or the director in the learning activities.

2. The results of the research about needs in the administration of multi-grade classes in the small sized school, under the Office of Phayao Primary Education Service Area 1 were found the problems in administrative management in 4 items, there are:

2.1 Personal, It means teachers. They need something to make them good feeling and good attitude in working the most. Next they need training and development in teaching methods, preparing in learning activities, planning about administrative management in learning activities.

2.2 Budget, all school in the administration of multi-grade classes in the small sized school need supporting enough budget in administrative management from the government or company or business or organization for management in learning activities for the students.

2.3 Aids, material, teaching aids, all school in the administration of multigrade classes in the small sized school need much more material, teaching aids that suitable for the students and classroom level. And the most important has the useful in the learning activities.

2.4 Administrative management, all school in the administration of multi-grade classes in the small sized school need about classroom management that suitable for the students and classroom level. Next that is preparing learning activities, good classroom environment, and co-operate in the evaluation and measurement between teachers and students.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศ	8
นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในต่างประเทศ	13
การบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	15
การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	25
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	30
หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	47
งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเทศ	57
งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ	65
3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
ประชากร	71
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล	72
การวิเคราะห์ข้อมูล	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม	75
ตอนที่ 2 ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1	77
5 บทสรุป	91
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผลการวิจัย	94
ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	103
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	104
ภาคผนวก ข การตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC: Item of Objective Congruency)	111
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า	117

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	9
2 แสดงข้อมูลรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดเล็ก	9
3 แสดงกรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	37
4 แสดงโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553..	56
5 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม	75
6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารจัดการ ของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน.....	77
7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารจัดการ ของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านครูและบุคลากร)	78
8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารจัดการ ของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านงบประมาณ)	80
9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารจัดการ ของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ฯ).....	81
10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารจัดการ ของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านการบริหารจัดการ).....	82
11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการในการบริหาร จัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านครูและบุคลากร).....	85
13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านงบประมาณ).....	87
14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์).....	88
15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านการบริหารจัดการ)	89

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แผนผังการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3.....	21
2 แผนผังการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6.....	22
3 ตัวอย่างตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3.....	24
4 ตัวอย่างตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	25
5 สาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้.....	35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสิ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา คือ คุณภาพของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะผู้เรียนที่มีคุณภาพจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงคุณภาพของคนในชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ต่อไป นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรเข้ามามีส่วนร่วมในการ ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานของหลักสูตร ภายใต้การบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา ที่มีอยู่อย่างประหยัด และคุ้มค่า

แม้ว่าในปัจจุบันจะมีโรงเรียนจำนวนหนึ่งที่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และมีผลงานเชิงประจักษ์มากมาย แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยภาพรวมที่ได้จากผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET, NT) และผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า โรงเรียนจำนวนมากยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพของนักเรียนได้อย่างน่าพึงพอใจ ซึ่งในจำนวนนี้ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนจำนวนไม่เกิน 120 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2551, หน้า 1) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ในปีการศึกษา 2550 มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากถึงร้อยละ 41.48 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีอันเป็นผลมาจากอัตราการเกิดลดลง และผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลาน เข้าไปเรียนในเมือง จากสถิติแสดงจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก ในปีการศึกษา 2546-2550 พบว่าในปี พ.ศ. 2546 มีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 10,877 แห่ง ปี พ.ศ. 2547 มีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 11,599 แห่ง ปี พ.ศ. 2548 มีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 12,269 แห่ง ปี พ.ศ. 2549 มีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 12,828 แห่งและปี พ.ศ. 2550 มีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 13,251 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2551, หน้า 1-2) การมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากดังกล่าว ทำให้การจัดการศึกษาไม่สามารถสะท้อน ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของผู้เรียนได้ดีเพียงพอ

ภายใต้ กรอบการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พศ. 2551-2553 (สพฐ., 2551, หน้า 7) ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก กว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนต้องตระหนัก และพิจารณาวางแผนการพัฒนาและ การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กกรายโรงเรียนให้สามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยไม่ดูดุษฎีพยากร สร้างเสริมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 26) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ทักษะพื้นฐาน โดยเน้นอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็ น ในชั้น ป.1-3 เนื่องจากเป็นสมรรถนะพื้นฐานที่นักเรียนใช้ในการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ
2. การจัดการชั้นเรียน โดยเน้นการเรี ยนการสอนแบบคละชั้นหรือบูรณาการ โดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น
3. การปรับเปลี่ยนการสอน โดยเน้นบทบาทหรือความเป็นมืออาชีพของครูในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมที่น่าสนใจ และท้าทาย เพื่อจูงใจนักเรียนให้เกิดมุ่งมั่นใฝ่รู้ใฝ่เรียนและประสบผลสำเร็จในการเรียนอย่างแท้จริง
4. ความเอื้ออาทรต่อกัน โดยเน้นการจัดบรรยากาศห้องเรียนเสมือนบ้าน รักนักเรียนเสมือนลูก กล่าวคือ ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดี เอื้ออาทรต่อกัน เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตยทั้งยังสามารถลดปัญหาพฤติกรรมนักเรียน
5. การพัฒนาการรายบุคคล โดยเน้นการติดตามพัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคลซึ่งจุดนี้ถือเป็นข้อได้เปรียบของโรงเรียนขนาดเล็กเนื่องจากมีอัตราส่วนครุต่อนักเรียนในอัตราส่วนที่น้อย ย ครูมีโอกาสดูแลและติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด เป็นรายบุคคล

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ศึกษาเอกสาร นโยบายและแนวทางการปฏิบัติดังกล่าวเพื่อนำมาพัฒนาเป็นนวั ตกรรม การจัดการเรี ยนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ระบบการบริหารจัดการ ระบบการพัฒนารายบุคคล และระบบการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเริ่มจากโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรี ยนรู้แบบคละชั้น จำนวน 14 โรงเรียน ใน 14 เขตพื้นที่การศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 ได้ขยายจำนวนโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรี ยนรู้แบบคละชั้นเป็น 800 โรงเรียน และในปี พ.ศ. 2553 ได้มีโรงเรียนขนาดเล็กสนใจเข้าร่วม ม โครงการดังกล่าวถึง 3,770 โรงเรียน จากการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ในช่วงเวลาดังกล่าว ในระหว่างปี พ.ศ. 2552-2553 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้จัดระบบการนิเทศติดตามการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในทุกจังหวัดจากทุกภูมิภาคในประเทศไทยโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นฐาน

จากรายงานการวิจัยการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 70 โรงเรียน และได้นำเสนอบทสรุปจากงานวิจัยและมีข้อ เสนอแนะสำหรับผู้บริหาร รวมถึงข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ทั้งในระดับโรงเรียน และระดับเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้า สนใจในการศึกษาค้นคว้าและทำวิจัย เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 109 โรงเรียน และมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 80 โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าว ก็มีสภาพขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ทางการศึกษา เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณเป็นไปตามหลักเกณฑ์ยึดจำนวนนักเรียนและเหตุอื่น ๆ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จึงมีโครงการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 เป็นต้นมา และปัจจุบันมีโรงเรียนขนาดเล็กที่เข้าร่วมโครงการและจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จำนวน 28 โรงเรียน

เหตุผลที่ ผู้ศึกษาค้นคว้า สนใจในการศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยเกี่ยวกับ ปัญหา และความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่ จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับโรงเรียน เพราะผู้ศึกษาค้นคว้าจะนำผลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์ และประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการในโรงเรียนของ ผู้ศึกษาค้นคว้าเอง อีกอย่างหนึ่งในการทำวิจัยของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ทางคณะผู้วิจัยของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้ให้เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้คัดเลือกโรงเรียนเพื่อเป็นตัวแทนของเขตพื้นที่การศึกษา เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ด้วย (ตามรายงานสรุปมีจำนวน 70 โรงเรียนจาก 3,770 โรงเรียน) ทำให้ผลการวิจัยยังไม่สามารถตอบโจทย์ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับโรงเรียนได้เท่าที่ควร ซึ่งโรงเรียนของ ผู้ศึกษาค้นคว้า ก็เป็นโรงเรียนแกนนำของเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้เข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้ด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ปัญหา และที่มาของการศึกษาค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้ เพราะผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียนใน โรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งในระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่ และระดับชาติ ที่ลดลง และผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่บ่งชี้ถึงระดับคุณภาพในการบริหารจัดการและการประกันคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กที่ยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร ประกอบกับโรงเรียน ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าเป็นผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในขณะนี้ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ก็ประสบปัญหาดังกล่าวด้วยเช่นกัน

ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้า จึงสนใจในการศึกษา เกี่ยวกับปัญหา และความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้า สังกัดอยู่ เพื่อที่จะได้นำผลการ ศึกษา ค้นคว้ามาใช้ในการบริหารจัดการ การพัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และเผยแพร่ให้กับผู้บริหารอื่น ๆ ในสังกัด สามารถนำไปเป็นข้อมูล สารสนเทศ และประยุกต์ใช้ ในการบริหารจัดการในโรงเรียนของตนเองต่อไป โดยใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าวิจัยเชิง ปริมาณ (Quantitative Research) เป็นฐาน ซึ่งใช้แบบสอบถามในการเก็บและรวบรวมข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการ ของ โรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการบริหารจัดการ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าและความต้องการในการบริหาร จัดการ ของ โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ประกอบด้วยการบริหารจัดการใน 4 ด้าน (4M) ดังนี้

- 1.1 ด้านครูและบุคลากร (Man)
- 1.2 ด้านงบประมาณ (Money)
- 1.3 ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ (Material)
- 1.4 ด้านการบริหารจัดการภายใน (Management)

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรเป็นผู้บริหาร สถานศึกษา และครูผู้สอนทุกคน ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 151 คน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน รวม 28 คน

2.2 ครูผู้สอน ทุกคนในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน รวม 123 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัญหา หมายถึง ระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

ความต้องการ หมายถึง ระดับของความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้ง 4 ด้าน (4M) คือ 1.การบริหารจัดการด้านครูและบุคลากร (Man) 2.การบริหารจัดการด้านงบประมาณ (Money) 3.การบริหารจัดการด้าน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และ แหล่งเรียนรู้ (Material) 4.การบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการภายใน (Management) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเป็นโรงเรียนของรัฐที่เป็นนิติบุคคลตามมาตรา 35 มีจำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียนไม่เกิน 120 คน

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การจัดการเรียนรู้ สำหรับเด็กต่างชั้นต่างกลุ่มอายุ และต่างระดับความสามารถ ซึ่งเรียนในห้องเดียวกัน โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Co-operation) และการสนับสนุนจากเพื่อนในห้อง (Peer Support) ใช้การวัดและประเมินผลความสามารถของผู้เรียนเพื่อพัฒนาตามระดับความสามารถจนเต็มศักยภาพ การเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวก และการสร้างวินัยในตนเอง เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้แบบคละชั้น การเตรียมหน่วยการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การดำเนินการของโรงเรียนในการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง การจัดห้องเรียนคละชั้น การจัดครูเข้าชั้นเรียน การจัดตารางเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น การจัดสภาพแวดล้อม สนับสนุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณ การนิเทศ ติดตาม กำกับ การพัฒนาและสร้างขวัญกำลังใจ แก่บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการด้านครูและบุคลากร หมายถึง ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนด้านครูและบุคลากร เกี่ยวกับ การสร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ ความพอเพียง การจัดครูเข้าชั้นเรียน การอบรม และการพัฒนา การสร้างขวัญและกำลังใจ ความพึงพอใจ การมีส่วนร่วม การเตรียมการสอน การวางแผนงาน ตลอดจนถึงประสิทธิภาพของครูและบุคลากรใน โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ หมายถึง ปัญหาและความต้องการ ในการบริหารจัดการของโรงเรียนด้านงบประมาณ เกี่ยวกับ ความพอเพียง ของงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน และสถานประกอบการ แหล่งต่าง ๆ ความถูกต้อง เหมาะสม ความคุ้มค่า ตลอดจนถึงการใช้งบประมาณตามแผนงานที่กำหนดไว้ของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการด้าน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนด้าน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และ แหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับ ความพอเพียง ความเหมาะสม และการเอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และ แหล่งเรียนรู้ ของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการด้าน การบริหารจัดการ ภายใน หมายถึง ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนด้าน การบริหารจัดการ เกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดตารางสอน การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การเตรียม การจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการวัด และประเมิน ผลการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้เรียน บุคลากร ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การนิเทศ กำกับ ติดตาม การวางแผนงาน การดำเนินงาน การตรวจสอบและประเมินผล ตลอดจนจนการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ทราบปัญหาในการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้อยู่แบบคณะชั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2. ทราบ ความต้องการในการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้อยู่แบบคณะชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
3. นำผลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยไปใช้ในการ ปรับปรุง พัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้อยู่แบบคณะชั้นในโรงเรียนของผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป
4. สถานศึกษาขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้อยู่แบบคณะชั้น สามารถนำ ข้อมูล สารสนเทศ และผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษาของตนเองต่อไป
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 สามารถนำข้อมูล สารสนเทศและผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้อยู่แบบคณะชั้นในสังกัดต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศ
2. นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในต่างประเทศ
3. การบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
4. การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
5. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
6. หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 ก, หน้า 1) มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพและเต็มศักยภาพของแต่ละคน โดยมีโรงเรียนในความรับผิดชอบจำนวน 30,228 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา จำนวน 11,720 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.77 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด จากข้อมูลในตาราง 1 โรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่มีนักเรียน สามารถที่จะล้มเลิกโรงเรียนได้ จำนวน 80 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.68 ของโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมด หากพิจารณาโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมาก คือ อ นักเรียน 60 คนลงมา จะมีจำนวน 2,388 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 20.38 ของโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมด ที่จะต้องมีรูปแบบการบริหารร่วมกับโรงเรียนอื่น ๆ และโรงเรียนเหล่านี้เป็นโรงเรียนที่ต้องเตรียมพร้อมในการเลิกล้มสถานศึกษาในโอกาสต่อไป ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียน 51-120 คน มีจำนวน 9,252 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 78.94 ของโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมด เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจากตาราง 2.4 ข้อมูลโรงเรียนที่มีการบริหาร

จัดการโรงเรียนตามห้องเรียนปกติด้วยโรงเรียนเอง มีจำนวน 7,428 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 63.38 ของโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมด ที่พอจะช่วยเหลือตนเองได้ หากได้รับการพัฒนาให้มีการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549 ก, หน้า 1)

ที่	ขนาดสถานศึกษา	จำนวนสถานศึกษา (โรงเรียน)	ร้อยละ
1	สถานศึกษาที่ไม่มีนักเรียน	80	0.68
2	นักเรียน 1-20 คน	307	2.62
3	นักเรียน 21-40 คน	1,120	9.56
4	นักเรียน 41-50 คน	961	8.20
5	นักเรียน 51-60 คน	1,160	9.90
6	นักเรียน 61-80 คน	2,669	22.77
7	นักเรียน 81-100 คน	2,893	24.68
8	นักเรียน 101-120 คน	2,530	21.59
	รวม	11,720	100.00

ตาราง 2 แสดงข้อมูลรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549 ก, หน้า 1)

ที่	รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา	จำนวนสถานศึกษา (โรงเรียน)	ร้อยละ
1	สถานศึกษาที่เป็นที่ตั้งศูนย์วิชาการ	701	5.98
2	สถานศึกษารวมเรียนตามระดับช่วงชั้น	2,135	18.22
3	สถานศึกษารวมเรียนกับสถานศึกษาหลัก	243	2.07
4	สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตามปกติด้วยสถานศึกษาเอง	7,428	63.38
5	Mobile teacher	225	1.92
6	สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนรูปแบบอื่น	988	8.43
	รวม	11,720	100.00

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.ป.ป., หน้า 4-5) ได้สรุปปัญหาของสถานศึกษาขนาดเล็กพบว่าด้านบุคลากรในโรงเรียน โรงเรียนมีอัตราครูเกิน เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แต่ถ้าวิเคราะห์เป็นรายสถานศึกษา พบว่า ครูไม่ครบชั้น ไม่ครบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ขาดประสบการณ์ ความชำนาญเฉพาะด้าน เกิดปัญหาในกระบวนการเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้ในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่ตรงกับระดับชั้น ไม่สอดคล้องกับวัยและหลักสูตรที่กำหนด ไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายได้ ครูต้องเตรียมตัววางแผนการสอนและรับผิดชอบนักเรียนหลายชั้นเรียน ครูขาดความรู้ ทักษะด้านกระบวนการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่หลากหลายเท่าที่ควร และการช่วยเหลือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ครบกลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูจำนวนมากขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน

ด้านงบประมาณพบว่า มีข้อจำกัด ได้รับจัดสรรน้อยไม่เพียงพอ เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณ สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนมีความพร้อม จะมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนที่ขาดความพร้อม ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กจำนวนมาก ไม่มีโทรทัศน์และเครื่องคอมพิวเตอร์ นักเรียนจึงไม่สามารถเรียนรู้ หาคำความรู้ทาง Internet ได้ ทั้งขาดแคลนวัสดุ การเรียนการสอน เนื่องจากรายได้ที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ และด้านการบริหารจัดการ พบว่า บุคลากรของสถานศึกษาขนาดเล็กมีค่อนข้างจำกัด แต่สถานศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่เหมือนสถานศึกษาขนาดอื่น ๆ ดังนั้น การจัดโครงสร้างองค์กร และการมอบหมายงาน จึงเป็นเรื่องที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ บุคลากรรับภาระงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานสอนมากมาย ผู้บริหารโรงเรียนบริหารจัดการภายใต้ภาวะการณ์ขาดแคลนปัจจัย

เพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งส่วนใหญ่มีสภาพขาดแคลนและตั้งอยู่ในชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน ให้สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐาน สอนองเจตนาารมณัของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 จึงได้มีการดำเนินการโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งแต่ปีการศึกษา2546 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2546 หน้า 39-40) ได้กำหนดนโยบาย แนวทางมาตรการดำเนินงานและพัฒนาคุณภาพการศึกษาตลอดจนรูปแบบการดำเนินการ คือ ศูนย์โรงเรียน การยุบรวมโรงเรียน โรงเรียนสาขา การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และรูปแบบอื่น ๆ ตามบริบทของโรงเรียน เพื่อให้เกิดผล การปฏิบัติงานในระดับโรงเรียนอย่างจริงจัง

จากการสำรวจนวัตกรรมการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549ก, หน้า 4-11) พบรูปแบบนวัตกรรม จำนวน 4 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบที่ 1 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งจำแนกย่อยได้อีกจำนวน 5 รูปแบบ ดังนี้

1.1 รูปแบบบูรณาการภายในกลุ่มสาระเดียวกัน เป็นการบูรณาการแบบรวมชั้นเรียนเป็นช่วงชั้นและบูรณาการกลุ่มสาระภายในกลุ่มสาระเดียวกัน

1.2 รูปแบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการบูรณาการแบบคณะชั้น และนำสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการตั้งแต่ 2 กลุ่มสาระขึ้นไป

1.3 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ walk rally เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งสถานศึกษาหรือเป็นช่วงชั้น ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติจริงจากฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ก่อนที่จะออกไปศึกษาหาความรู้นอกสถานการณ์จริง

1.4 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori) เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีการสอนที่เด็กสามารถเรียนอ่านเขียนคำนวณโดยวิถีธรรมชาติ เด็กสามารถเรียนรู้ได้สอดคล้องกับช่วงเวลา ความสนใจและความพร้อมของเด็ก

1.5 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียนและชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้

2. รูปแบบที่ 2 การจัดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งจำแนกได้ 2 รูปแบบ คือ

2.1 รูปแบบคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ (Mobile Unit) เป็นการติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวน 13-21 เครื่อง ประจํารถออกไปบริการยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการ โดยใช้หลักคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ไปหานักเรียน

2.2 รูปแบบศูนย์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ (Office Station Unit) เป็นการติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวน 11-30 เครื่อง ไว้ที่ห้องเรียนในสถานศึกษาที่เป็นศูนย์ให้นักเรียนในเขตพื้นที่บริการมาใช้เรียน โดยใช้หลักนักเรียนเคลื่อนที่ไปหาคอมพิวเตอร์

3. รูปแบบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ระบบทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งในการใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมในการจัดการเรียนการสอนนั้น ไม่สามารถแทนครูได้ เพียงแต่นำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัด

การเรียนการสอนเท่านั้น และครูต้องเป็นผู้ควบคุมดูแลคอยแนะนำนักเรียนตลอดจนการสรุปบทเรียนด้วย จึงจะได้ผลและมีประสิทธิภาพ

4. รูปแบบที่ 4 การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งรูปแบบการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานี้ เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทั้งภายในองค์กรและหน่วยงานอื่นภายนอกองค์กร ได้แก่ เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายวิชาการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายครูโดยให้โรงเรียนที่มีความพร้อมช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นต้น

นอกจากนั้น กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยการจัดตั้ง รวม หรือ เลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 โดยให้แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรวมสถานศึกษาตั้งแต่สองโรงเรียนขึ้นไป เพื่อให้โรงเรียนมีการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และเกิดผลดีแก่นักเรียน ทั้งในด้านสิทธิ โอกาส และคุณภาพการศึกษา โดยจัดเป็นชั้นหรือช่วงชั้น

อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขแห่งความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, หน้า 25) คือ นโยบายต้องชัดเจน ต่อเนื่อง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ สนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง และระดมทรัพยากรจากทุกส่วนช่วยเหลือ ทั้งนี้มีบทสรุปของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, หน้า 25) คือ

1. การพัฒนาประสิทธิภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ต้องการความร่วมมือ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีดำเนินการทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานทางการศึกษา โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2. การจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ความเข้าใจของนักเรียนจุดเริ่มต้น มีกิจกรรมเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ครูต้องให้ความรัก ความเมตตา เป็นที่พึ่งพาของนักเรียนจะทำให้เกิดกำลังใจในการเรียน

3. ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ เป็นวิชาพื้นฐานที่สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดทักษะอย่างลึกซึ้งซึ่งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้นักเรียนไปค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

4. ธรรมชาติของสถานศึกษาขนาดเล็กจะมีครูไม่ครบชั้นเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวยากจน การจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการหลากหลายเพื่อให้นักเรียน

เหล่านี้มีคุณภาพใกล้เคียงหรือทัดเทียมกับนักเรียนในเมือง เมื่อเติบโตใหญ่จะช่วยเหลือตนเอง ช่วยครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติได้

5. ปัญหาผลการเรียนต่ำของนักเรียนอาจมาจากสาเหตุหลายประการ สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือ นักเรียนอ่านไม่เป็น อ่านไม่คล่อง ขาดทักษะกลุ่มสาระภาษาไทย จึงไม่เข้าใจ ตั้งแต่คำถาม คำสั่ง ดังนั้น ระดับช่วงชั้นที่ 1 ต้องฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะดังกล่าวอย่างเต็มที่

6. นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน รวมถึงแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ ถือเป็นชุมทรัพย์ทางปัญญาที่มีคุณค่ามหาศาล สถานศึกษาควรจัดโอกาสให้นักเรียนได้ก้าวออกไปสู่โลกกว้าง ซึมซับ รับรู้ความจริงในธรรมชาติ ได้สังเกต ได้พิจารณา ทดลองทำ พิสูจน์ค่า ทบทวน ค้นพบ ประจักษ์ผล

7. มีความมุ่งมั่นตั้งใจ แสวงหาเครือข่ายการมีส่วนร่วมคิดและร่วมทำอย่างตั้งใจและต่อเนื่อง โดยไม่ต้องรอพึ่งผู้อื่น เมื่อได้คิดเอง ตัดสินใจเอง และมีโอกาสลงมือทำด้วยตนเอง พร้อมกับมีโอกาสรับผิดชอบในสิ่งที่ทำลงไป จะทำให้มองเห็นความสำคัญและคุณค่าในตัวเอง

โดยสรุปแล้ว จากการศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า มีการใช้รูปแบบภายใต้การบริหารแบบองค์รวมที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (All for Education) หน่วยงานระดับสูงโดยกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริมและสนับสนุนด้วยการออกระเบียบ ยบรองรับการบริหารจัดการและการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการในหลาย ๆ รูปแบบ แต่ยังคงขาดการวิจัยและพัฒนารูปแบบให้เห็นผล เป็นรูปธรรมและเกิดความยั่งยืน

นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในต่างประเทศ

การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กในประเทศแคนาดา

จากการศึกษาของ กาญญา ชูเวศ(2546, หน้า 9-10) พบว่า ปรากฏการณ์ในการลดลงของจำนวนนักเรียนในสถานศึกษาประถมศึกษาหลายแห่งในทวีปอเมริกาเหนือเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการรวมชั้นเรียนขึ้น ดังเช่น ในรัฐนิวฟาวนด์แลนด์และแลบราดอร์ (Newfoundland and Labrador) ในประเทศแคนาดา คณะกรรมการการศึกษาของท้องถิ่นได้ร่วมมือกับคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเมโมเรียล(Memorial University of Newfoundland) ได้จัดโครงการเพื่อพัฒนาห้องเรียนแบบรวมชั้นหรือคละชั้น(Multi-grade Classroom) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ และความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ครู ในประเด็นต่อไปนี้

1. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนแบบรวมชั้นและองค์ประกอบที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับหลักสูตรระดับประถมศึกษา

2. ติดตามผลการใช้หลักสูตรแบบรวมชั้นในทัศนะของนักเรียน ผู้ปกครองและครู
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับให้คณะกรรมการ การการศึกษาของท้องถิ่นในจังหวัดอื่น และรัฐอื่น ได้นำไปปรับปรุงประยุกต์ใช้เพื่อจัดทำหลักสูตรที่ก่อให้เกิดสภาพการรับรู้ที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

ด้วยเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น โครงการรวมชั้นจึงได้ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา เพาซโคว์ (Pouch Cove Elementary School) ในฤดูใบไม้ร่วง ปี ค.ศ. 1993 โดยการรวมชั้นที่คำนึงถึงระดับอายุของนักเรียน

นอกเหนือจากรูปแบบการจัดชั้นเรียนแบบรวมชั้น โดยคำนึงระดับอายุและช่วงชั้นแล้ว คณะครูของสถานศึกษายังต้องจัดหน่วยการเรียนรู้ที่ใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เป็นฐาน (Resource-based units) และจัดการติดตามผลการใช้หลักสูตรดังกล่าว ปรากฏว่า ครูผู้สอนรวมชั้นต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นว่า การใช้หน่วยการเรียนดังกล่าวมีประโยชน์และมีคุณค่ายังสามารถนำไปสอนได้ทุกระดับชั้น เพราะมีลักษณะยืดหยุ่นและหลากหลาย แม้ว่าต้องใช้เวลามากในการพัฒนาหน่วยการเรียน แต่ครูส่วนใหญ่ก็ยังมีความต้องการและตระหนักถึงความจำเป็นดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานของหลักสูตร ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งที่ครูแสดงความคิดเห็นคือ แม้ว่านักเรียนจะมีอายุและระดับความสามารถที่แตกต่างกันบ้างก็ตาม ครูก็คาดหวังให้นักเรียนสามารถพัฒนาไปตามระดับความก้าวหน้าและตามศักยภาพของตนเป็นสำคัญ

การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กประเทศสหรัฐอเมริกา

จากการศึกษาของ กาญจนา ชูเวช (2546, หน้า 10-12) พบว่าโรงเรียนลินคอร์นในเมืองมุนติเลน รัฐอิลลินอยส์ เป็นสถานศึกษาที่ได้มีการจัดการเรียนการสอนในการรวมอายุของนักเรียน (Multi-grade School) โดยมีรูปแบบการเรียนรู้คือ การเรียนแบบรวมอายุหรือรวมชั้น การสอนแบบหัวเรื่องและการสอนแบบบูรณาการ โดยยึดแนวหลักสูตรแบบวัฏจักร 3 ปี การใช้ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ที่มีการวางแผน การสอน การสร้างบทเรียนและการประเมินผลจะต้องพัฒนาพหุปัญญาทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ภาษาดนตรี คณิตศาสตร์และตรรกะ มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหวร่างกาย ความเข้าใจตนเอง และความเข้าใจผู้อื่น ตลอดจนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นพื้นฐาน (Problem-based Learning) และการประเมินผลโดยใช้การปฏิบัติเป็นพื้นฐาน (Performance-based Assessment)

นอกจากนั้นโรงเรียนยังเน้นการใช้เทคโนโลยีโดยใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน โดยใช้ Internet และ Software ทางการศึกษา และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อรับฟัง

ความคิดเห็นและขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน หรือ การเชิญชวนผู้ปกครองเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยสอน

โดยสรุปแล้ว การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กต่างประเทศ มีรูปแบบการจัดในลักษณะ การรวมชั้นเรียน ผสมผสานการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน

การบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเป็นการบริหารจัดการชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาใช้จัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียน ขนาดเล็ก โดยเริ่มในโรงเรียนต้นแบบการจัดการ เรียนรู้แบบคละชั้น จำนวน 800 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2551

ความหมายการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น หมายถึง การดำเนินการจัดชั้นเรียนที่นำ นักเรียนต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ และต่างความสามารถ มาเรียนรู้พร้อมกันในห้องเดียวโดยมีครู คนเดียวจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

แนวคิดหลักในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีนักเรียนต่างชั้น ต่างวัย ต่าง ความสามารถ มาเรียนรู้พร้อมกันในเวลาเดียวกัน ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้ จึงต้องอาศัยแนวคิดหลักการที่สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2551, หน้า 27) ดังนี้

1. เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน การมีนักเรียนแต่ละชั้นจำนวนน้อย ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนดูเหงา ๆ ไม่สนุกสนาน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มในบางโอกาส ไม่สามารถทำได้

2. การจัดการเรียนรู้ที่เต็มตามศักยภาพ ห้องเรียนแบบคละชั้นเป็นห้องเรียนแบบ ธรรมชาติที่สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตปกติ และเด็กทุกคนในโรงเรียนก็จะมีครูสอนดูแลได้ ตลอดเวลา

3. จัดกลุ่มเด็กที่มีพัฒนาการและระดับความสามารถในการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน

4. จัดประสบการณ์ให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้จากผู้อื่น

การบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่นำนักเรียนหลายชั้นมาเรียนรู้พร้อมกัน เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ,2553, หน้า 25-30)

1. การจัดครูเข้าสอน

การจัดครูเข้าสอนสำหรับชั้นเรียนแบบคละชั้น ควรคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐาน ภูมิหลังของครูและเหตุผลในการเลือกครูเข้าสอน โดยพิจารณาว่าจะจัดครูเข้าสอนอย่างไร มีเหตุผลใดจึงจัดเช่นนั้น มีข้อดี/ข้อเสียของการเลือกครูเข้าสอนนักเรียนแต่ละห้องอย่างไร โดยพิจารณาถึงความรู้ ทักษะและสมรรถนะ ตลอดจนเจตคติที่จำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ดังนี้

1.1 ด้านความรู้

ครูผู้สอนในห้องเรียนแบบคละชั้น ซึ่งมีนักเรียนต่างกลุ่มอายุต่างความสามารถเรียนรวมในห้องเดียวกัน ครูจึงควรมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

1.1.1 เทคนิคการจัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ประกอบด้วย

- 1) วิธีการหลากหลายในการจัดชั้นเรียน เช่น การจัดกลุ่มทั้งชั้น กลุ่มย่อย การจับคู่ การทำงานรายบุคคล และความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ในการจัดกลุ่มย่อย
- 2) การจัดกิจกรรมประจำวันด้านการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กคุ้นเคยจนสามารถเรียนรู้ต่อเนื่องได้ แม้ครูไม่อยู่ในชั้น เช่น การควบคุมกำกับโดยนักเรียนการใช้สื่อที่มีอยู่เพื่อให้ให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเป็นกลุ่ม
- 3) วิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา
- 4) รู้วิธีการสอนที่หลากหลายซึ่งสามารถใช้สอนในชั้นเรียนแบบคละชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การสอนเป็นทีม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การทำงานกลุ่มย่อย การสอนเป็นชั้นรวม การเรียนรู้โดยกลุ่มเพื่อน จัดกิจกรรมหมุนเวียนตามฐานอย่างเป็นระบบ

1.1.2 ความรู้เรื่องประโยชน์และผลดีของการสอนแบบคละชั้นทั้งด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ

1.1.3 การจัดโครงสร้างหลักสูตรที่สมดุล ครอบคลุมการสอนเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายภาคเรียน และรายปี

1.1.4 วิธีการจัดพื้นที่ในห้องเรียน การจัดสื่อค้นคว้าและแหล่งเรียนรู้ทั้งใน-นอกห้องเรียน สำหรับกลุ่มนักเรียนที่คละชั้น

1.1.5 วิธีการประเมินผลที่ปฏิบัติได้และมีประสิทธิภาพสามารถประเมินผล การเรียนรู้ที่คาดหวังสำหรับนักเรียนในชั้นเรียนที่สอดคล้องตรงตามสภาพจริงของผู้เรียน

1.2 ด้านทักษะและสมรรถนะ

ครูผู้สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นควรมีทักษะและสมรรถนะที่ดี ต่อไปนี้

1.2.1 ทักษะในการจัดการเรียนชั้นเรียน โดยครูผู้สอนควรมอบหมายงานให้ นักเรียนทุกคนได้ทำงานตามความสามารถและครูมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับนักเรียน

1.2.2 ทักษะการวิเคราะห์ระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล

1.2.3 มีทักษะการจัดการกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่สนองตอบตามระดับความสามารถของผู้เรียน

1.2.4 ทักษะการจัดทำ/หาสื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนแบบคละชั้น

1.2.5 ทักษะในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของ ผู้เรียนที่หลากหลายตรง ตามสภาพจริง

1.3 ด้านทัศนคติ

1.3.1 มีความเชื่อว่าการสอนแบบคละชั้นจะเกิดประโยชน์แก่เด็กทั้งด้าน พัฒนาการทางสติปัญญาและการพัฒนาทางสังคมและอารมณ์

1.3.2 เชื่อมมั่นว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้ร่วมกันได้

1.3.3 ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของการสอนแบบคละชั้นทั้งในด้านวิชาการและ ด้านอื่นนอกเหนือจากงานวิชาการ

1.3.4 การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

1.4 ด้านการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก

การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบคละชั้น ครูผู้สอนจะต้องสร้าง ระเบียบวินัยในห้องเรียนก่อน ตลอดจนกำหนดข้อตกลงในการ เรียนรู้ร่วมกันและควรเริ่มต้น จากชั้นเล็กที่สุด เช่น ชั้นอนุบาลหรือประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มาเข้าเรียน ครูจะแนะนำชีวิต ความเป็นอยู่ กิจวัตรประจำวันและการปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียน โดยครูผู้สอนทั้งโรงเรียน ต้องร่วมกันฝึกวินัยการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบคละชั้นเนื่องจากห้องเรียนคละชั้น ครูจัดกิจกรรม ให้นักเรียนทุกคนตามระดับความสามารถ ครูเป็นผู้ดูแล อำนวยความสะดวกให้คำแนะนำ โดยหมุนเวียนไปตามกลุ่ม ดังนั้น เด็กจึงต้องมีวินัยในตนเองและรู้จักการเรียนรู้ ค้นคว้า ทั้งจาก เอกสารใบงาน ใบความรู้ สื่อ ICT ต่าง ๆ ตลอดจนเรียนรู้ จากการทำงานร่วมกับนักเรียนคนอื่น

หรือนักเรียนในชั้นต่างกันโดยไม่ต้องมีครูอยู่ในกลุ่ม แนวทางการเสริมสร้างวินัยและข้อตกลงของห้องเรียน มีดังนี้

- 1.4.1 จัดทำระเบียบข้อตกลงโดยนักเรียนมีส่วนร่วม
- 1.4.2 มีจำนวนข้อไม่มากนัก
- 1.4.3 ใช้ภาษาที่จดจำได้ง่าย และบ่งบอกถึงพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิด
- 1.4.4 ใช้ภาพประกอบมีสีสันเป็นคำกลอน

ตัวอย่างข้อตกลงในชั้นเรียน

- 1) ตัวอย่างข้อตกลงในชั้นเรียน ชั้น ป.1
 - 1.1) ระมัดระวังความปลอดภัย
 - 1.2) มีน้ำใจ
 - 1.3) สุภาพ
- 2) ตัวอย่างข้อตกลงในชั้นเรียน ชั้น ป. 2
 - 2.1) ตั้งใจฟัง
 - 2.2) ทำตามคำแนะนำ
 - 2.3) ทำงานเงียบ ๆ ไม่รบกวนเพื่อน
 - 2.4) ให้เกียรติเพื่อน ทั้งวาจาและการกระทำ
- 3) ตัวอย่างข้อตกลงในชั้นเรียน ชั้น ป. 3
 - 3.1) มีน้ำใจและให้เกียรติผู้อื่น
 - 3.2) ตั้งใจฟังขณะที่ผู้อื่นพูด
 - 3.3) รักษา มารยาท และระวังความปลอดภัย
 - 3.4) ตั้งใจทำงาน
 - 3.5) สนุกกับการเรียนรู้
- 4) ข้อตกลงพื้นฐานพฤติกรรมที่คาดหวังในการทำงานกลุ่ม
 - 4.1) สบสายตากับผู้พูด
 - 4.2) ยกมือเมื่อต้องการถาม หรือต้องการแสดงความคิดเห็น
 - 4.3) ใจกว้างยอมรับฟังข้อวิพากษ์จากเพื่อน
 - 4.4) มุ่งความสนใจที่การเรียนรู้
 - 4.5) พูดคุยอภิปรายด้วยเสียงเบา ๆ
 - 4.6) รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย และช่วยเหลือเพื่อน
 - 4.7) หมั่นเวียนกันพูดทีละคน

- 4.8) ชื่นชมแนวคิดของเพื่อน
- 4.9) อยู่ร่วมกลุ่มจนเสร็จงาน
- 4.10) อภิปรายผลการทำงานกลุ่มเพื่อพัฒนา
- 5) ข้อตกลงในการทำงานรายบุคคล
 - 5.1) ยกมือขออนุญาตเมื่อต้องการพูดกับครู หรือเพื่อน
 - 5.2) รักษาความสงบในห้องเรียน
 - 5.3) ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย
 - 5.4) หลีกเลี่ยงการสนทนา เรื่องนอกเหนือจากงานที่ได้รับผิดชอบ

2. การจัดชั้นเรียนแบบคละชั้น

ชั้นเรียนแบบคละ ชั้นเป็นห้องเรียนที่มีเด็กต่างชั้น ต่างกลุ่มย่อย ต่างกลุ่มอายุ ความสามารถต่างกัน แต่นำมาจัดการเรียนรู้พร้อมกัน ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมแบบรวมชั้น การทำงานกลุ่มย่อย การทำงานแบบคู่ การทำงานรายบุคคล การจัดกลุ่มนักเรียนในชั้นเรียนแบบคละควรคำนึงถึง เรื่องต่อไปนี้

2.1 พัฒนาการหรือระดับความสามารถของเด็ก การจัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ไม่ควรจัดเด็กที่มีความสามารถต่างกันมาก ๆ มาเรียนรวมกัน เช่น ป.1 กับ ป.5 ควรจัดเด็กที่มีระดับพัฒนาการ ในการเรียนรู้ใกล้เคียงกันมาเรียนรวมกัน เช่น ป.1 รวมกับ ป.2, ป.2 รวมกับ ป.3, ป.1-3, ป.4-6 เป็นต้น

2.2 ระดับผลการเรียน ความสนใจ ความพึงพอใจในกลุ่มเพื่อนหรือภาษาถิ่นที่เด็ก พูดในชีวิตประจำวัน

2.3 ปริมาณเด็กในชั้นเรียนแบบคละสัดส่วนเด็กต่อครูไม่ควรเกิน 20 คน เพื่อให้ การดูแลเด็กที่ต่างความสามารถในการเรียนรู้สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดบรรยากาศห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การจัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ควรคำนึงถึงองค์ประกอบ สำคัญ 2 ประการ คือ การจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียน และการจัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียด แต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

3.1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เป็นการจัดแบ่งพื้นที่ของห้องเรียนสำหรับจัด กิจกรรม โดยคำนึงถึงลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งที่เป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และการเรียนรู้ รายบุคคล ดังนั้น ห้องเรียนควรมีมุมหรือศูนย์การจัดกิจกรรม ดังนี้

3.1.1 มุมสงบหรือมุมทำงานเดี่ยว

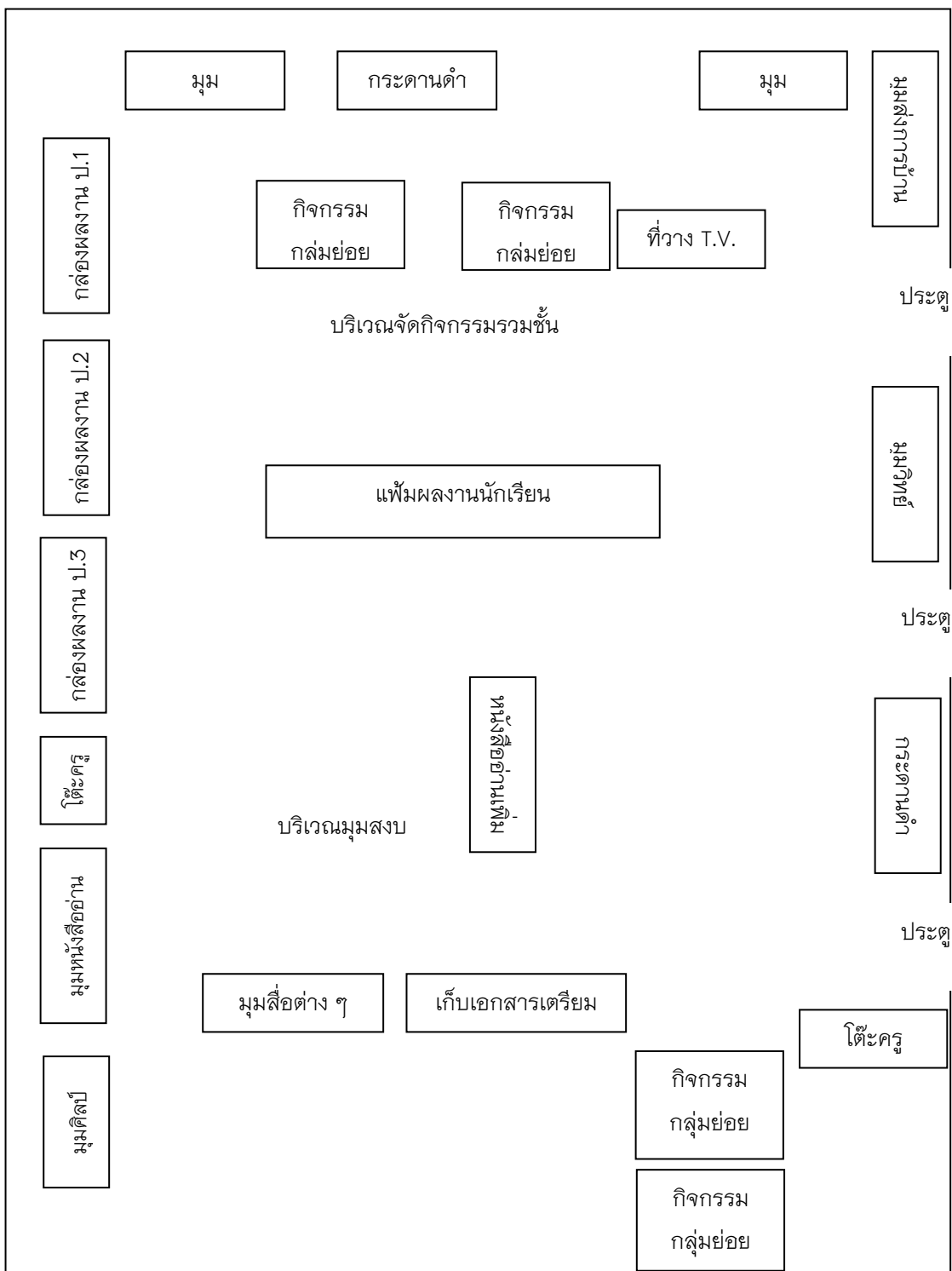
3.1.2 ศูนย์ทดสอบ

- 3.1.3 บริเวณที่ครูใช้สอนทั้งชั้นรวมกัน
- 3.1.4 มุมทำงานแบบจับคู่
- 3.1.5 บริเวณที่จัดไว้สำหรับทำงานกลุ่มย่อย
- 3.1.6 ศูนย์สารสนเทศศึกษาและค้นคว้าเอกสารอ้างอิง
- 3.1.7 บริเวณที่ครูสอนกลุ่มย่อย
- 3.1.8 มีป้ายนิเทศหรือที่จัดแสดงผลงานของนักเรียน

3.2 ลักษณะของชั้นเรียน เป็นการจัดชั้นเรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น ให้เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องมีลักษณะพื้นที่ กว้างขวางพอสมควร และมีที่ว่างสำหรับครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้อย่างต่อเนื่องและหลากหลาย ดังตัวอย่างผังห้องเรียนแบบคละชั้น

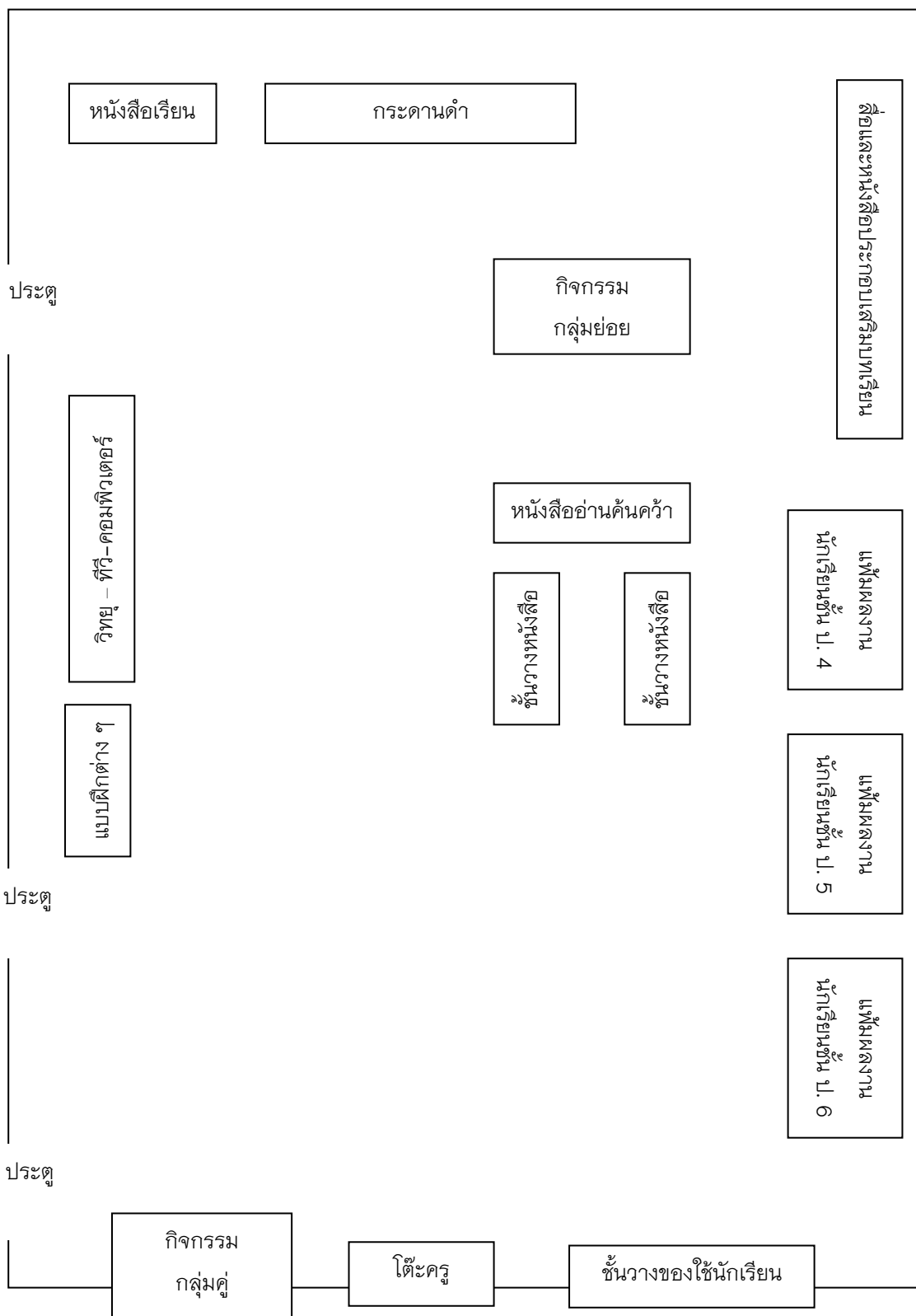

ตัวอย่างแผนผังการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ภาพ 1 แผนผังการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ตัวอย่างแผนผังการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

ภาพ 2 แผนผังการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

3.3 จัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีหลายชั้นมาเรียนรวมในห้องเรียนเดียวกัน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

3.3.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้

3.3.2 สร้างแรงจูงใจเมื่อเด็กเกิดความสนใจ และมีความพึงพอใจในการเรียน

3.3.3 จัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างของนักเรียน ด้านความพร้อม ความถนัด ความสนใจ ความถนัด ความเชื่อ

3.3.4 ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้

3.3.5 จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน

3.3.6 ห้องเรียนสะอาด จัดเก็บสื่อ วัสดุอุปกรณ์การจัดการเรียนรู้เป็นหมวดหมู่ สะดวกต่อการนำไปใช้

3.3.7 นักเรียนมีความรู้สึกปลอดภัยและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

3.3.8 มีป้ายนิเทศ หรือที่จัดแสดงผลงานของนักเรียนที่เหมาะสม

3.4 การจัดตารางเรียน

การจัดตารางเรียนในชั้นเรียนแบบคละชั้น สามารถจัดให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาหรือจุดเน้นของสถานศึกษาและสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้แบบคละชั้น เช่น จัดตารางเรียนช่วงเช้าเน้นการเรียนรู้ด้านภาษาและคณิตศาสตร์ ภาคบ่าย จัดตารางเรียนแบบบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นทักษะสำคัญที่เป็นทักษะร่วมในการแสวงหาความรู้ เช่น ทักษะการคิด ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสื่อสาร เป็นต้น

ตัวอย่างตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ตัวอย่างที่ 1

เวลา วัน	08.30 – 12.00 น.		12.00- 13.00 น.	13.00 – 15.30 น.	
จันทร์	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	หยุดชดเชยวันเสาร์และวันอาทิตย์	วิทยาศาสตร์	บูรณาการ
อังคาร	คณิตศาสตร์	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	สังคมศึกษา
พุธ	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	ดนตรี ศิลปะ
พฤหัสบดี	คณิตศาสตร์	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	การงานอาชีพ และเทคโนโลยี
ศุกร์	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	สุขศึกษาและ พลศึกษา

ตัวอย่างที่ 2

เวลา วัน	08.30-09.55	09.55- 10.05	10.05-11.30	11.30- 12.30	12.30-13.30	13.30-14.30	14.30-15.30
จันทร์	คณิตศาสตร์	หยุดชดเชยวันเสาร์และวันอาทิตย์	ภาษาไทย	หยุดชดเชยวันเสาร์และวันอาทิตย์	วิทยาศาสตร์	บูรณาการ	
อังคาร	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		ดนตรี	ครูพระ	บูรณาการ
พุธ	อังกฤษ		วิทยาศาสตร์		บูรณาการ		พลศึกษา
พฤหัสบดี	คณิตศาสตร์ ภาษาไทย		ภาษาไทย		อังกฤษ	บูรณาการ	ลูกเสือ
ศุกร์	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		บูรณาการ	ชุมนุม	อบรบ

ภาพ 3 ตัวอย่างตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ตัวอย่างตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ตัวอย่างที่ 3

เวลา วัน	09.00-10.00	10.00-11.00	11.00-12.00	11.30- 12.30	13.00-14.00	14.00-15.00	15.00-16.00
จันทร์	ภาษาไทย			พิเศษ เรียนออนไลน์	บูรณาการ		แนะแนว
อังคาร	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	อังกฤษ		บูรณาการ		ซ่อมเสริม
พุธ	ภาษาไทย		วิทยาศาสตร์		บูรณาการ		ซ่อมเสริม
พฤหัสบดี	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์		คอมพิวเตอร์	ลูกเสือ	ซ่อมเสริม
ศุกร์	คณิตศาสตร์	อังกฤษ			นาฏศิลป์	ชุมนุม	แนะแนว

ตัวอย่างที่ 4

เวลา วัน	08.30-09.55	09.55- 10.05	10.05-11.30	11.30- 12.30	12.30-13.30	13.30-14.30	14.30-15.30	
จันทร์	ภาษาไทย	พิเศษ เรียนออนไลน์	คณิตศาสตร์	พิเศษ เรียนออนไลน์	อังกฤษ	บูรณาการ		
อังคาร	คณิตศาสตร์		ภาษาไทย		ครูพระ	ขนมไทย/ศิลปะทางเท้า/เกษตร		
พุธ	วิทยาศาสตร์		ดนตรี		อังกฤษ	วิทยาศาสตร์	พลศึกษา	
พฤหัสบดี	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		อังกฤษ	การงาน	ลูกเสือ	
ศุกร์	คณิตศาสตร์		ภาษาไทย		วิทยาศาสตร์	ชุมนุม	อบรม	

ภาพ 4 ตัวอย่างตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2551, หน้า 38) หมายถึง การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนต่างชั้นต่างกลุ่มอายุ ซึ่งมีความแตกต่างกัน นำมาจัดการเรียนรู้พร้อมกันเป็นชั้นเดียว โดยครูใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นส่งเสริมคุณสมบัติสำคัญของเด็ก คือ การเรียนรู้และปรับตัวเข้ากับผู้อื่นนอกเหนือจากการพัฒนาด้านสติปัญญา กระบวนการเรียนรู้แบบคละชั้น เช่น การรวมชั้น จับคู่ แบ่งกลุ่มย่อย ค้นคว้าด้วยตนเอง ฯลฯ ทำให้นักเรียนมีลักษณะการเรียนรู้แบบควบคุมตนเองได้ (Self-managing) ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของการใฝ่เรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับระดับ ความสามารถของนักเรียน ตรงกับหลักการ สอนที่มีประสิทธิภาพจากงานวิจัยของ Brant (1998) ซึ่งระบุว่านักเรียนเรียนรู้ได้ดีที่สุด ภายใต้ สถานการณ์ต่อไปนี้

1. เรื่องที่เรียนรู้เป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจ มีความหมายต่อเขา
2. เรื่องที่เรียนท้าทายความสามารถ กระตุ้นให้อยากเรียนรู้
3. เรื่องที่เรียนเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ
4. นักเรียนได้เรียนรู้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของตน มีตัวเลือกให้เลือกได้
5. นักเรียนได้ใช้ความรู้เดิมมาต่อยอดสร้างเป็นความรู้ใหม่
6. นักเรียนมีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
7. นักเรียนได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จากครูและกลุ่มเพื่อน
8. นักเรียนได้เลือกและทดลองใช้วิธีการเรียนรู้ที่เขาเลือก
9. บรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้

Dr. Gary Ovington ผู้เชี่ยวชาญจากองค์การยูนิเซฟ สหประชาชาติ ได้กำหนดสาระ สำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ดังนี้

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การสอนในระดับประถมศึกษา สำหรับ เด็กต่างชั้นต่างกลุ่มอายุ ซึ่งมีความสามารถต่างกัน แต่นำมาจัดการเรียนรู้พร้อมกัน โดยมาก มักจะจัดรวมกันเป็นชั้นเดียว

การจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาคหรือแต่ละประเทศ เช่น Multilevel, Split level, Multi Program Class (ในประเทศแคนาดา) Multi-age, Multi Class, Composite Class, Combination Class Vertical Group, Family Class, Unitary Schools (สำหรับโรงเรียนที่มีครูคนเดียว

2. เหตุผลความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

2.1 อัตราการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนต่ำ มีจำนวนนักเรียนน้อยเกินไป ลักษณะนี้มักจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกล ประชากรอยู่กระจัดกระจาย นักเรียนในแต่ละชั้นน้อยเกินไป และสิ้นเปลืองงบประมาณถ้าจะจัดครู 1 คน ต่อ 1 ชั้น

2.2 อัตราการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนสูง มีนักเรียนมากเกินไป จำนวนครูไม่เพียงพอ ในบางประเทศที่มีการรณรงค์ เรื่อง การศึกษาเพื่อปวงชน (EFA) จะมีการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนสูง ครูที่ได้รับการอบรมเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมมีน้อยมาก

2.3 เหตุผลทางปรัชญาการศึกษาในบางประเทศ เช่น ประเทศออสเตรเลีย แนวคิด เรื่องการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมีใช้ทั่วไปแม้ในเมืองใหญ่ซึ่งมีครูเพียงพอและสอนชั้นเดียว

เนื่องจากเชื่อว่าการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเป็นประโยชน์แก่เด็กทั้งด้านพัฒนาการทางสติปัญญาและการพัฒนาทางสังคม/อารมณ์

3. การวิเคราะห์วิธีจัดชั้นเรียนในโรงเรียนแบบคละชั้น

ในการจัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ควรคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานภูมิหลังของครูและเหตุผลในการจัดเด็กแต่ละชั้นมารวมกัน

4. บทบาทหน้าที่การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับชาติและระดับเขตพื้นที่การศึกษาสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นที่มีประสิทธิภาพ

5. ความรู้ ทักษะ สมรรถนะและเจตคติที่จำเป็นสำหรับครูผู้สอนแบบคละชั้น

6. วิธีการจัดการเรียนรู้ การจัดกลุ่มนักเรียนสำหรับการเรียนการสอนแบบคละชั้น

7. การเขียนแผนการเรียนรู้แบบคละชั้น

8. ฝึกปฏิบัติการสอนแบบคละชั้น

9. การสังเกตการสอนในชั้นเรียนแบบคละชั้น

10. การวัดและประเมินผล

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Multigrade) มีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2551, หน้า 38) คือ การจัดการเรียนรู้สนองตอบความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มย่อย ซึ่งตรงกับแนวคิดเรื่องปฏิรูปการเรียนรู้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จึงใช้ได้ดีกับโรงเรียนทุกประเภท เนื่องจากชั้นเรียนทุกชั้นย่อมมีนักเรียนที่ระดับความสามารถต่างกัน ตลอดจนมีความต้องการเรียนรู้และลักษณะการเรียนรู้ (Learning Styles) เฉพาะบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของนักเรียนรายบุคคล มีชื่อเรียกว่า การจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างของผู้เรียน (Differentiate Instruction) ห้องเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบนี้ จึงเป็นห้องเรียนที่คละความสามารถของนักเรียน (Mixed-Ability Classrooms) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่นำนักเรียนต่างระดับชั้นมาเรียนรวมกันเรียกว่า การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Multigrade Classrooms) ซึ่งมีลักษณะเฉพาะเพิ่มเป็น 2 ด้าน คือ จัดการเรียนรู้คละอายุและคละ ความสามารถ (Mixed age & Mixed Ability)

ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างของนักเรียน โดยจัดกิจกรรมหลากหลายสลับกันไป ประกอบด้วย การเตรียมงานตามความสนใจ การทบทวนประเด็นร่วมกัน

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การค้นคว้า/สำรวจรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย การทำความเข้าใจประเด็น / หัวข้อให้ชัดเจน การขยายฐานความรู้ การผลิตชิ้นงานที่สะท้อนความรู้ความเข้าใจ

สำหรับห้องเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น นอกเหนือจากกิจกรรมที่ให้เด็กเรียนรู้ตามความแตกต่างราย บุคคลและรายกลุ่มย่อยแล้ว ครูผู้สอนจะใช้กิจกรรมพื้นฐานที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบ และครูสามารถจัดการชั้นเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 40) ได้ดังนี้

1. กิจกรรมสอนรวมชั้น เป็นกิจกรรมเตรียมความพร้อม นำเข้าสู่บทเรียนทบทวน ความรู้เดิม กิจกรรมนี้มีความสำคัญมากเนื่องจากครูจำเป็นต้องชี้แจงกิจกรรมหลักที่จะเรียนรู้ในแต่ละวัน พร้อมทั้งมอบหมายงานให้เด็กแต่ละกลุ่มก่อนที่เด็กจะแยกกันไปทำงานที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นใน 1 วัน เด็กแต่ละกลุ่มจะหมุนเวียนกิจกรรมสลับกัน ระหว่างการทำงานกลุ่มย่อย การเรียนรู้แบบจับคู่ การทำงานเดี่ยว และการเรียนรู้กับครูในกลุ่มเฉพาะ แผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมหลัก ดังกล่าวนี้ โดยเฉพาะการจัดหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นหน่วยเรื่องเดียวกัน แต่มีกิจกรรมสำหรับเด็กแต่ละชั้นต ่างกันตามระดับ การเรียนรู้ของเด็ก ครูผู้สอนสามารถจัดทำใบความรู้ใบงานหรือกิจกรรมเพิ่มเติมได้ให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กในแต่ละโรงเรียน

2. กิจกรรมจับคู่ อาจจับคู่เด็กที่เรียนระดับชั้นเดียวกัน หรือจับคู่เด็กต่างระดับชั้น

3. กิจกรรมกลุ่มย่อย ครูวิเคราะห์ความสามารถเด็กและจัดกลุ่มเด็กที่มีความสามารถใกล้เคียงกันให้ทำงานร่วมกัน โดยครูจัดใบงานหรือใบกิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับ ความสามารถของเด็กแต่ละกลุ่ม

4. กิจกรรมการสอนโดยกลุ่มเพื่อน (เพื่อนสอนเพื่อน) และการสอนข้ามกลุ่มอายุ

5. กิจกรรมการทำงานรายบุคคล

6. กิจกรรมการเรียนรู้กับครูเป็นกลุ่มย่อย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้เด็กแต่ละคนมีงานที่ได้รับมอบหมายตามระดับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ตลอดจนมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กด้วยกัน รู้จักเป็นผู้ให้และผู้รับ มีวินัยในตนเอง สามารถรับผิดชอบ บตนเองได้เป็นอย่างดี ลักษณะการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเช่นนี้ จึงทำให้ครูมีเวลาดูแลเด็กเป็นรายบุคคลและกลุ่มย่อยได้ครบถ้วน

การวางแผน การเตรียมตัวของครูในการสอนแบบคละชั้น

ครูผู้สอนในชั้นเรียนแบบคละชั้น ควรมีการเตรียมตัว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 41-42) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินพื้นฐานด้านการอ่านและคณิตศาสตร์ เพื่อจัดกลุ่มเด็กตามระดับความสามารถ
2. จัดทำกำหนดการสอน ระบุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและชิ้นงานที่แสดงความสามารถของนักเรียน
3. จัดกลุ่มนักเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้
 - 3.1 จัดกลุ่มย่อยนักเรียนที่มีความสามารถระดับเดียวกัน
 - 3.2 จับคู่เด็กที่อยู่ในระดับเดียวกันหรือต่างกัน
 - 3.3 เตรียมกิจกรรมที่ใช้ในช่วงรวมชั้น จับคู่ กลุ่มย่อย งานเดี่ยว
 - 3.4 เตรียมใบงาน ใบความรู้ แหล่งเรียนรู้ ฯลฯ
4. จัดระบบการเรียนรู้แบบหมุนเวียนกลุ่ม เช่น กำหนดกลุ่มที่ทำงานอิสระ กลุ่มย่อยที่เรียนกับครู กลุ่มย่อยที่ทำกิจกรรมร่วมกัน ฯลฯ

การวัดความรู้พื้นฐานเพื่อจัดกลุ่มความสามารถในห้องเรียนแต่ละชั้น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนต้องรู้นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ พื้นฐานในแต่ละเรื่องขนาดไหน มีความสามารถด้านใดบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ที่ครูต้องจัดกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ ดังนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องวัดความรู้ ความสามารถของนักเรียนรายคนก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน

การวัดความรู้ ความสามารถของนักเรียนเพื่อจัดกลุ่ม ควรวัดก่อนเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือก่อนการเรียนรู้แต่ละหน่วยและครูสามารถกำหนดเกณฑ์ในการจัดกลุ่มได้ตามความเหมาะสม

การจัดสื่อการเรียนรู้ตามระดับความสามารถในห้องเรียนแบบคละชั้น

เมื่อวัดความรู้พื้นฐาน นำมาจัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถแล้ว การพัฒนา นักเรียนตามศักยภาพ ครูผู้สอนต้องมีสื่อหรือแบบฝึกที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนตามระดับความรู้ ความสามารถ ดังนั้น สื่อ หรือใบงาน แบบฝึกที่ใช้ต้องมีความแตกต่างกัน

หากครูผู้สอนจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน สื่อ/ใบงานหรือแบบฝึกที่ครูใช้ ควรสอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

วิธีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นและการจัดกลุ่มนักเรียน

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Co-operation) และการสนับสนุนจากเพื่อนในห้อง (Peer Support) ดังนั้น ครูจึงต้องมีความชำนาญในการจัดกลุ่มนักเรียนการกำหนดโครงสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และการฝึกทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจให้ประสบความสำเร็จ

การนิเทศ ติดตาม เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การนิเทศ ติดตาม เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เป็นกระบวนการสำคัญยิ่งในการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาให้การบริหารจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

การวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กต่างชั้นต่างกลุ่มอายุ ที่มีความสามารถแตกต่างกันมาเรียนรู้ร่วมกัน เป็นชั้นเดียว ในการวัดประเมินผล การเรียนรู้แบบคละชั้นจึงต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับชั้นเรียนที่นักเรียนเรียนในขณะนั้น และสอดคล้องกับการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, คำนำ) ได้มีคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2552 และใช้ทั่วประเทศในปีการศึกษา 2553 หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่ใช้แนวคิดหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standard-Based Curriculum) กล่าวคือ เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หลักสูตรได้กำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้กระทรวงศึกษาธิการ 2552, หน้า 2-32) ไว้ดังนี้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่สนับสนุนต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความ เป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา อย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับ ผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญา ของ เศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกในหน้าที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง ร้องเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับ ข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐาน

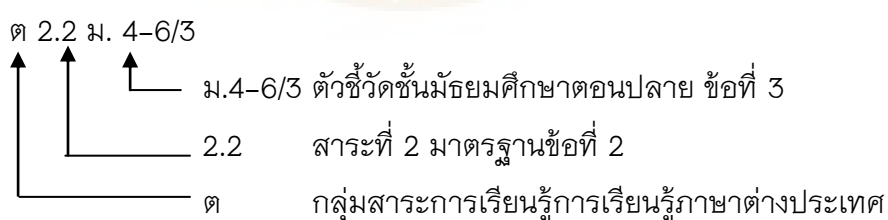
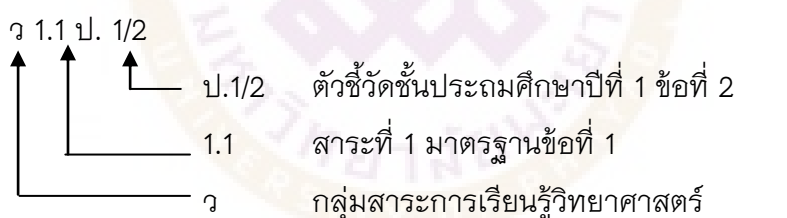
การเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียน เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

หลักสูตรได้มีการกำหนดรหัสกำกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อความเข้าใจและให้สื่อสารตรงกัน ดังนี้

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

ภาพ 5 สารการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับมุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์

การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 5 ชั่วโมง
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ หน่วยกิต (นก.)
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียน วันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

โครงสร้างเวลาเรียน

ตาราง 3 แสดงกรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน									
	ระดับประถมศึกษา						ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย
	ป. 1	ป. 2	ป. 3	ป. 4	ป. 5	ป. 6	ม. 1	ม. 2	ม. 3	ม. 4-6
● กลุ่มสาระการเรียนรู้										
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80	80 (2นก.)	80 (2นก.)	80 (2นก.)	120 (3นก.)
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80	80 (2นก.)	80 (2นก.)	80 (2นก.)	120 (3นก.)
การงานอาชีพและ เทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80	80 (2นก.)	80 (2นก.)	80 (2นก.)	120 (3นก.)
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	800	800	800	800	800	800	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)	1,560 (39 นก.)
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120	120	120	120	360
● รายวิชา / กิจกรรมที่ สถานศึกษาจัดเพิ่มเติม ตามความพร้อมและจุดเน้น	ปีละไม่น้อยกว่า 80 ชั่วโมง						ปีละไม่น้อยกว่า 240 ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า 1,560 ชั่วโมง
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมง/ปี						ไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง/ปี			รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600ชม.

การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถดำเนินการ
ดังนี้

ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้
ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ใน โครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน
และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

ระดับมัธยมศึกษา ต้องจัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดและ
สอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตร

สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้จัดเป็นรายวิชา
เพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของ
สถานศึกษาและเกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษา
อาจจัดให้เป็นเวลาสำหรับสาระ การเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแล
ะ
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติ
กิจกรรมแนะแนวกิจกรรมนักเรียน และกิจกร รมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วน
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม
ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป.1-6)	รวม 6 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)	รวม 3 ปี	จำนวน 45 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	รวม 3 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาบางประเภทสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง
การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส
การศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ได้ตาม
ความเหมาะสม กับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน
ที่กำหนด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ในการพัฒนา

ผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้า หมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรร กระบวนการเรียนรู้ จัดการ เรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้ง ปลุกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญ ให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริม ให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริงกระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจั ดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธี สอนและเทคนิคการสอน สื่อ / แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุ ตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

4.2.3 ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

4.2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

4.2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน เข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี

และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้ สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้ สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

5. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเนื้อหา มีความถูกต้อง และทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของผู้เรียนต้อง อยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ

ผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกๆระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยให้ ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงานภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่ว่างตัวผู้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม

การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วยทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี /รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับ เกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการ ปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงก าร หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะก วมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาตามภาวะความรับผิดชอบ

สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำ และดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับ สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐาน การเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคน ที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษา ในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจน เป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการ ตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้อง จัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพบนพื้นฐาน ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ ทันท่วงที เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและ ประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ถือปฏิบัติร่วมกัน

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

1. การตัดสิน การให้ระดับ และการรายงานผลการเรียน

1.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์และ เชียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนา ผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

1.1.1 ระดับประถมศึกษา

- 1) ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
- 2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์

ที่สถานศึกษากำหนด

- 3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
- 4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่

สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.1.2 ระดับมัธยมศึกษา

1) ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ

- 2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัดและผ่านตามเกณฑ์

ที่สถานศึกษากำหนด

- 3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
- 4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์

ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพิจารณาเลื่อนชั้นทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย และสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าสามารถพัฒนาและสอนซ่อมเสริมได้ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การให้ระดับผลการเรียน

ระดับประถมศึกษาในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

ระดับมัธยมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

1.3 การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน ที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

2. เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

2.1.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา /กิจกรรมเพิ่มเติมตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2.1.2 ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.3 ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต

2.2.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.3.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

2.3.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

การบริหารจัดการหลักสูตร

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม การใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ

ระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่ การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน ระดับท้องถิ่นโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน

สถานศึกษา มีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตรการเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต ้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ แล ะต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตร (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2553, หน้า 35) ที่สถานศึกษาต้องออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และยังคงสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน เป็นคนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจะต้อง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2553, หน้า 35) มีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตร มีการวางแผนงานในการใช้หลักสูตรอย่างละเอียดรอบคอบ และมีขั้นตอนมีการส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ มีการกำกับ ติดตามดูแลคุณภาพการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและครบวงจร และนำผลการกำกับ ติดตาม ดูแลมาพิจารณาปรับปรุง หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2553, หน้า 37) เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ อาทิ ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยทั่วไปมีการดำเนินการ 2 ส่วน คือ การดำเนินการระดับสถานศึกษา ดำเนินการโดยองค์คณะบุคคลในระดับสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการ เพื่อพิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการระดับชั้นเรียน เป็นการดำเนินการโดยครูผู้สอนแต่ละคน ในการออกแบบการเรียนรู้ และจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยได้นำเอาหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่เป็นแกนนำการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มาเป็นกรณีศึกษา คือ หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านสันขวาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ดังนี้

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวางพุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นแผนหรือแนวทาง หรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านสันขวางที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด มุ่งพัฒนาผู้เรียน มีความรอบรู้ เป็นผู้มีคุณธรรม ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมี

ความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ โดยมุ่งหวังให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็น สำหรับการดำรงชีวิต และมีคุณภาพได้ มาตรฐาน ดังนั้นหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงประกอบด้วยสาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลาง สาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น และสาระสำคัญที่สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติม โดยจัดเป็น สาระการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐานตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้รายวิชา เพิ่มเติม จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายปีในระดับประถมศึกษา และกำหนดคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของสถานศึกษาตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความสำคัญ

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในการจัดมวลง ประสพการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาให้บรรลุถึงคุณภาพตามมาตรฐานในการพัฒนาเยาวชนของชาติ นอกเหนือจากการใช้เป็นแนวทาง หรือข้อกำหนดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตาม จุดหมายของการจัดการศึกษาแล้วหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่พัฒนาขึ้นยังเป็นหลักสูตรที่มี จุดมุ่งหมายให้ครอบครัว ชุมชน องค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมจัดการศึกษาของ สถานศึกษาโดยมีแนวทางสำคัญที่สถานศึกษากำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนา ให้ผู้เรียนเกิดความสุข สนุก และ ความเพลิดเพลินในการเรียนรู้เปรียบเสมือนเป็นวิธีสร้างกำลังใจและเร้าให้เกิดความก้าวหน้า แก่ผู้เรียนให้มากที่สุด มีความรู้สูงสุด ผู้เรียนทุกคนมีความเข้มแข็ง ความสนใจ มีประสบการณ์ และ ความมั่นใจ เรียนและทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน มีทักษะการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น รู้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีสื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็น และมีกระบวนการคิด อย่างมีเหตุผล
2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ส่งเสริมการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม สังคม และ วัฒนธรรม พัฒนาหลักการในการจำแนกระหว่างถูกและผิด เข้าใจและศรัทธาในความเชื่อของตน

ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน พัฒนาหลักคุณธรรมและความอิสระของผู้เรียนและช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมขึ้น มีความเสมอภาค พัฒนาความตระหนัก เข้าใจ และยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ สร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูล เป็นอิสระและมีความรับผิดชอบ

ลักษณะของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช ๒๕๕๓

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช ๒๕๕๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาได้พัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับประถมศึกษา โดยยึดองค์ประกอบหลักสำคัญ ๓ ส่วนคือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สารระการการเรียนรู้ท้องถิ่น และสาระสำคัญที่สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมเป็นกรอบในการจัดทำรายละเอียดเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดเหมาะสมกับสภาพชุมชนและท้องถิ่นและจุดเน้นของสถานศึกษาโดยหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช ๒๕๕๓ ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะของหลักสูตร ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรเฉพาะของสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง สำหรับจัดการศึกษาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดระดับการศึกษาเป็นระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6)

2. มีความเป็นเอกภาพ หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช ๒๕๕๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นหลักสูตรของสถานศึกษาสำหรับให้ครูผู้สอนนำไปจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย โดยกำหนดให้

2.1 มีสารระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2 มีสารระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ คักยภาพการคิดและการทำงาน ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาอังกฤษ

2.3 มีสารระการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียน สารระการเรียนรู้ท้องถิ่น ความต้องการของผู้เรียน และบริบทของสถานศึกษา

2.4 มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างการเรียนรู้จากสารระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และการพัฒนาตนตามศักยภาพ

2.5 มีการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานระดับ ต่าง ๆ เพื่อเป็นเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำรายละเอียดสาระ การเรียนรู้ และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพในชุมชน สังคม และภูมิปัญญา ท้องถิ่น

3. มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำหนดมาตรฐานไว้ดังนี้

3.1 มาตรฐานหลักสูตร เป็นมาตรฐานด้านผู้เรียนหรือผลผลิตของหลักสูตร สถานศึกษา อันเกิดจากการได้รับการอบรมสั่งสอนตามโครงสร้างของหลักสูตรทั้งหมดใช้เป็น แนวทางในการตรวจสอบคุณภาพโดยรวมของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรในทุกระดับ และ สถานศึกษาต้องใช้สำหรับการประเมินตนเองเพื่อจัดทำรายงานประจำปีตามบทบัญญัติ ในพระราชบัญญัติการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการกำหนดแนวปฏิบัติในการส่งเสริม กำกับ ติดตาม ดูแล และปรับปรุงคุณภาพ เพื่อให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

3.2 มีตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมายระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้รวมทั้งคุณลักษณะ ของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจง มีความเป็น รูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์ สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตรวจสอบพัฒนาการผู้เรียน ความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ และเป็นหลักในการเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย

3.3 มีความเป็นสากล ความเป็นสากลของหลักสูตรสถานศึกษา คือมุ่งให้ผู้เรียน มีความรู้ ความสามารถในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษ การจัดการสิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีคุณลักษณะที่จำเป็นในการอยู่ในสังคม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความ รับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การเสียสละ การเอื้อเฟื้อ โดยอยู่บนพื้นฐานของความพอดีระหว่าง การเป็นผู้นำและผู้ตาม การทำงานเป็นทีม และการทำงานตามลำพัง การแข่งขัน การรู้จักพอ และการร่วมมือกันเพื่อสังคม วิทยาการสมัยใหม่ และภูมิปัญญาท้องถิ่น การรับวัฒนธรรม ต่างประเทศและการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยการฝึกฝนทักษะเฉพาะทาง และการบูรณาการ ในลักษณะที่เป็นองค์รวม

4. มีความยืดหยุ่น หลากหลาย หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง เป็นหลักสูตร ที่สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดต่าง ๆ ขึ้นเอง โดยยึดโครงสร้างหลักที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นขอบข่ายในการจัดทำ จึงทำให้หลักสูตรของสถานศึกษา มีความยืดหยุ่น หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น โดยเฉพาะ อย่างยิ่งมีความเหมาะสมกับตัวผู้เรียน

5. การวัดและประเมินผลเน้นหลักการพื้นฐานสองประการคือการประเมินเพื่อพัฒนา ผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียนโดยผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็น เป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับ สถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็น กระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒน์และเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

วิสัยทัศน์

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มี ความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษา มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตาม ระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รู้ทัน เทคโนโลยี รู้รักชุมชนคนสิ่งแวดล้อมรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ และการศึกษาตลอด ชีวิตโดย มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตร การศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา อย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ การเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตร ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
6. มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและ การ ส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของ ตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับ หรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้าง องค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรค ต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูล สารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหา ความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการ รป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และ การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและ ความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองผู้อื่น
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการ เรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ
9. มีความกตัญญูกตเวทิต์ (ของ สพป.พะเยา เขต 1)

ประวัติของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านสันขวางเริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ เดือน พฤษภาคม พศ. 2513 โดยชาวบ้านทุกคน ช่วยกันสละเงินซื้อที่ดิน และได้สร้างอาคารเรียนชั่วคราวขึ้นหนึ่งห้องมีนายสิงห์แก้ว ประวิฬวรรณ์ เป็นครูใหญ่คนแรก ปัจจุบันโรงเรียนบ้านสันขวางจัดการเรียนแบบคณะชั้นทำการสอนตั้งแต่ระดับ ชั้น อนุบาล –ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน จำนวน 43 คน มี นายคณวัฒน์ สมบูรณ์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีครู 4 คน ครูจ้างสอน 1 คน ครูพี่เลี้ยง เด็กพิการ 1 คน พนักงานบริการ 1 คน

ปรัชญาของโรงเรียน

“ความรู้ดี มีคุณธรรม ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข”

สีประจำโรงเรียน

สีประจำโรงเรียน คือ สีฟ้า-ขาว

สีฟ้า หมายถึง ความร่มรื่น จิตใจ แจ่มใส

สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ สุขุมรอบคอบ ตั้งมั่นอยู่ในหลักธรรมของศาสนา

การบริหารจัดการหลักสูตร

การบริหารจัดการใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม CLIP Model ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. C Continuous Improvement แปลว่า การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หมายถึงการพัฒนาทุกด้านเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นพลวัต(Dynamic)
2. L Learning แปลว่า การเรียนรู้ หมายถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษาคูครูนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้ศึกษาเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อร่วมกันค้นหานวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ

3. I Integration แปลว่า การบูรณาการหมายถึง การเข้ามาทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียว ให้มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนในตัว หมายถึง การบูรณาการภารกิจ กิจกรรม ความรับผิดชอบ บุคลากรทรัพยากรและเทคโนโลยีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

4. P Participation แปลว่า การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหมายถึงการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ(ทำ) บ้าน วัด และโรงเรียน

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553

ตาราง 4 แสดงโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านสันขวาง พุทธศักราช 2553

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน/ชั่วโมง					
	ชั้นประถมศึกษา					
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
● กลุ่มสาระการเรียนรู้						
1. ภาษาไทย	240	240	240	160	160	160
2. คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160
3. วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80
4. ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80
5. บูรณาการ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้						
5.1 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						
▪ ประวัติศาสตร์	40	40	40	40	40	40
▪ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม	}	80	80	80	80	80
▪ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม						
▪ เศรษฐศาสตร์						
▪ ภูมิศาสตร์						
5.2 สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80
5.3 ศิลปะ	80	80	80	80	80	80
5.4 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80
รวมเวลาเรียนพื้นฐาน	880	880	880	840	840	840

ตาราง 4 (ต่อ)

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน/ชั่วโมง					
	ชั้นประถมศึกษา					
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
1. กิจกรรมแนะแนว	40	40	40	40	40	40
2. กิจกรรมลูกเสือ/ยุวกาชาด	40	40	40	40	40	40
3. กิจกรรมชุมนุม/คอมพิวเตอร์/จิตสาธารณะ	40	40	40	40	40	40
รวมเวลากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120
● รายวิชาเพิ่มเติม						
1. ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน	-	-	-	40	40	40
รวมเวลาเรียนเพิ่มเติม	-	-	-	40	40	40
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000

งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในประเทศไทยนั้นมีน้อยมาก จากการศึกษาค้นคว้าพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ดังนี้

กาญจนา ชูเวช (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูและผู้บริหารเห็นว่า หลักสูตร รูปแบบการเรียนการสอน และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ครูมีความเห็นว่านักเรียนมีพัฒนาการ ดีขึ้นกว่าก่อนรวมชั้น โดยเฉพาะพัฒนาการด้านทักษะทางสังคม คุณธรรม และจริยธรรม นักเรียนรวมชั้นมีความสามารถทางคณิตศาสตร์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน่าพอใจ ส่วนความสามารถทางภาษาไทยด้านการเขียนเรื่อง ยังมีอยู่หลายสถานศึกษาที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขและนักเรียนส่วนใหญ่ชอบการเรียนรวมชั้น เพราะมีความสุข สนุกกับการเรียน

กึ่งเพชร ส่งเสริม (2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า

1. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ในโรงเรียนประถมศึกษานี้มักพบปัญหาครูสอนไม่ครบชั้น โรงเรียนจึงแก้ปัญหาด้วยการรวมห้องสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รวมกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 รวมกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 เรียนในห้องเดียวกัน ครูต้องสอนทุกกลุ่มสาระวิชาและสอน

หลายระดับชั้นรวมกัน ทำให้ครูสอนไม่มีประสิทธิภาพ ครูต้องมีภาระงานอื่นต้องทำ ต้องประชุมครูสอนได้ไม่เต็มที่

2. การจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นจะช่วยแก้ปัญหาด้านการจัดการศึกษาให้กับนักเรียน นอกจากนี้ยังช่วยแก้ปัญหาสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก คือ ครูไม่ครบชั้นเรียน ครูไม่ต้องแยกสอนเป็นสาระแต่ควรใช้การสอนแบบบูรณาการ จัดทำใบกิจกรรมที่หลากหลายช่วยให้นักเรียนร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ครูจะต้องเป็นคนที่ได้รับผิดชอบ มีความเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน และมีการ เตรียมสอน อุปกรณ์ ใบกิจกรรมให้พร้อม ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ ครูไม่ครบชั้น และนักเรียนแต่ละระดับชั้นมีจำนวนน้อย จึงแก้ปัญหาด้วยการสอนแบบคละชั้น

3. ปัญหาในการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นในด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านครูผู้สอน พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจ การสอนแบบใหม่ที่แตกต่างจากเดิมเป็นการเพิ่มภาระงาน ครูอาจมีการเตรียมตัวด้านการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอหรือเหมาะสมกับนักเรียนที่มีความสามารถและวุฒิภาวะแตกต่างกัน ครูต้องทำ ความรู้จักและเข้าใจพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างมาก ครูต้องเสียสละทั้งเวลาและความคิดในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ในสภาพความเป็นจริงครูมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากการสอนมากพอสมควร จึงอาจทำให้ครูมีเวลาในการเตรียมกิจกรรมการเรียน การสอนให้กับนักเรียนได้น้อย

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนการสอนควรหารูปแบบที่ทำให้นักเรียนไม่เบื่อ เนื่องจากต้องเรียนอยู่กับครูคนเดิมหลายปี ครูจึงต้องมีการเตรียม การสอนล่วงหน้า เพื่อให้มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเตรียมใบ กิจกรรม อย่างหลากหลาย จัดห้องเรียน แหล่งเรียนรู้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อม แต่ปัจจุบันโรงเรียน ส่วนใหญ่ยังจัดการเรียนการสอนแบบเดิม ครูมีภาระงานมาก บางครั้งปล่อยให้ นักเรียน ทำกิจกรรมตามลำพัง ขาดแคลนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรม การสอนที่ยืดหยุ่นบูรณาการตามความสามารถของนักเรียน ครูต้องใช้เวลาในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนมากขึ้น เตรียมกิจกรรมการสอนซ่อมและรับนักเรียนที่อาจเรียนไม่ทันเพื่อน หรือนักเรียนที่เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3.3 ด้านครู ผู้ปกครองและชุมชน พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น ผู้ปกครองรับทราบถึงการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เนื่องจากครูมี ไม่เพียงพอที่จะสอนครบชั้นได้ ทั้งนี้ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจเรื่องการจัดการเรียนรวมว่าเป็น อย่างไร มีความสำคัญอย่างไร ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจ ในระบบการจัดการศึกษา

ผู้ปกครองยังต้องการให้มีครูสอนครบชั้น ซึ่งขณะนี้โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กลงมาเรื่อยๆ ซึ่งโรงเรียนที่จะรับครูสอนครบชั้นได้และยังต้องรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนด้วย จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องหาวิธีชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชนให้เข้าใจถึงวิธีการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่เป็นรูปแบบการสอนที่อาจนำมาใช้ในการแก้ปัญหาที่โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเผชิญอยู่ได้

3.4 ด้านนักเรียน พบว่า ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นด้านตัวนักเรียนนั้น อาจเกิดจากความไม่เข้าใจในระบบการจัดการเรียนการสอน การทำกิจกรรมการเรียนรู้ การช่วยเหลือเพื่อน เมื่อทำกิจกรรมกลุ่มการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสามารถนักเรียนหลายคนอาจไม่ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงจากครู นักเรียนบางคนอาจไม่ได้เรียนรู้ตามระดับความสามารถของตน ทำให้เสียโอกาสในการเรียนรู้ของตัวเอง นักเรียนอาจเบื่อหน่ายการเรียน หากครูไม่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรเรียนการสอนเพราะนักเรียนต้องเรียนกับครูคนเดิมเป็นเวลาหลายปี

3.5 ด้านผู้บริหารและนโยบายพบว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรวมแบบคละชั้นนั้น ผู้บริหารจะต้องปรับเปลี่ยนระบบการบริหารโรงเรียน เริ่มจากระดับ นโยบายของโรงเรียน ควรเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนแบบคละชั้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องเอาใจใส่กำกับติดตามช่วยเหลือสนับสนุนทั้งการช่วยเหลือสวัสดิการ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานนอกโรงเรียน การให้ขวัญกำลังใจ ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ผู้บริหารควรปฏิบัติงานเคียงบ่าเคียงไหล่กับครูผู้สอน การประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างต่อเนื่องด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมากเกินไป จึงอาจส่งผลกระทบต่อกรเรียนรวมที่ครูต้องดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้วยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะต่ากว่านักเรียนปกติ

3.6 ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพบว่า การจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นนั้น อาจพบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนค่อนข้างมาก เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กทั่วไปจะขาดแคลนงบประมาณในการจัดอาคารสถานที่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ฐานะยากจน การระดมทรัพยากรในชุมชนอาจเป็นไปได้ยาก แต่อย่างไรก็ตาม ครูต้องช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียงในการค้นคว้าหาความรู้ นอกจากนี้โรงเรียนควรเน้นสิ่งแวดล้อมทางสังคมของผู้เรียนด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อการดูแลและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

3.7 ด้านอื่น ๆ พบว่า การจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นนั้นควรคำนึงถึงวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมและภาษาที่แตกต่างกันของนักเรียนในบางพื้นที่ นอกจากนี้ คือ งบประมาณ

เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กได้รับจัดสรรงบประมาณน้อยมากในแต่ละปี ทำให้ไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอ ด้านการเพิ่มความรู้ให้กับครู ควรส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมความรู้ใหม่ ๆ หรืออาจเชิญวิทยากรจากมหาวิทยาลัย ใกล้เคียงมาให้ความรู้กับบุคลากรในโรงเรียน

4. แนวทางในการสนับสนุนการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น ในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ควรให้ขวัญกำลังใจและแรงจูงใจให้แก่ครู สนับสนุนให้ครูเพิ่มเติมความรู้ อยู่เสมอด้วยการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการ ส่งเสริมให้ครูส่งเสริมการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทยและคณิตศาสตร์เป็นหลัก จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ระหว่างสาระวิชา จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น สำหรับผู้บริหารเองควรมีความตระหนักและตั้งใจจริงและทำความเข้าใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น ตั้งแต่ครู ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและนักเรียน

5. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น พบว่า ในการจัดทำ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีใบกิจกรรมให้นักเรียนทำอย่างหลากหลาย บางกิจกรรมนักเรียนสามารถศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเอง อาจลดบทบาทของครูลงให้นักเรียนได้แสดงออกมีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันวางแผน เสาะแสวงหาความรู้ด้วยการทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น หากทำวิจัยแล้ว ควรนำผลการวิจัยมาตีพิมพ์เผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาไทยต่อไป

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้ศึกษาวิจัยอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ด้านจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น และด้านผลที่เกิดจากการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น พบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า

1.1 ด้านการดำเนินการสร้างความตระหนักและสร้างความเข้าใจ โรงเรียนเกือบทุกโรงเรียนดำเนินการ ส่งครูเข้าอบรม เรื่อง การสอนคละชั้น เล่าให้ครูฟัง พูด สนทนา อย่างไม่เป็นทางการ จัดประชุมทำความเข้าใจแก่ครู ด้วยการพูดโน้มน้าว ประชาสัมพันธ์ พาไป

ศึกษาดูงานโรงเรียนนาระชั้น สร้างเครือข่ายในโรงเรียนและประชุมวางแผนร่วมกัน มีการประชุมชี้แจงแก่นักเรียน

1.2 ด้านการจัดชั้นเรียนและการจัดครูเข้าชั้นเรียน โรงเรียนเกือบทุกโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีโน้มน้าวครูให้เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบนาระชั้นผู้บริหารโรงเรียนและครูวิเคราะห์การจัดชั้นเรียนร่วมกัน โดยการวิเคราะห์ความจำเป็นความสำคัญในการจัดนาระชั้น โดยพิจารณาจำนวนนักเรียนเป็นหลัก จัดชั้นเรียนนาระชั้น จัดครูเข้าชั้นเรียนตามความถนัด ความสามารถและสมัครใจ

1.3 ด้านการจัดตารางสอน โรงเรียนเกือบทุกโรงเรียนดำเนินการให้คณะครูช่วยกันจัดตารางสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา จัดสาระหลักช่วงเช้า สอนภาษาไทย สอนคณิตศาสตร์ ป้ายสอนภาษาอังกฤษและบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เหลือ จัดตารางสอนเป็นรายปี จัดตารางสอนเป็นภาคเรียน ปรับตารางสอนทุกปี ปรับตารางเรียนตามแนวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม โรงเรียนเกือบทั้งหมดมีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบนาระชั้น คือ การจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบนาระชั้น ด้วยการจัดมุมผลงานนักเรียน มุมค้นคว้า /ห้องสมุด มุมจับคู่ มุมทำงานเดี่ยว มุมทำงานกลุ่ม และพื้นที่จัดกิจกรรม มีการเพิ่มเทคโนโลยีเข้าไปในห้องเรียน เช่น โทรทัศน์ มุมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ทั้งตลอดจนการจัดห้องเรียนให้สะอาด สวยงาม มีแสงสว่างเพียงพอ และมีความปลอดภัยในส่วนของการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน เน้นการปรับภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น จากแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรจากตลาด ร้านค้า เป็นต้น

1.5 ด้านการสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณจากต้นสังกัด จากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่ที่ได้รับเป็นการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุน อาหารกลางวันสำหรับนักเรียน หนังสือเรียน ทุนการศึกษาและงบประมาณโรงเรียน

1.6 ด้านการมีส่วนร่วม โรงเรียนเกือบทั้งหมดมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบนาระชั้น ด้วยการมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยศึกษานิเทศก์ในการให้การอบรมและสนับสนุนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบนาระชั้น ตลอดจนการมีส่วนร่วมจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครอง ในลักษณะการสนับสนุนด้านงบประมาณและวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ

1.7 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม โรงเรียนทั้งหมดมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม เยี่ยมโรงเรียนโดยศึกษานิเทศก์ โรงเรียนเกือบทั้งหมดมีการนิเทศ กำกับ ติดตามภายใน

โรงเรียนโดยผู้อำนวยการโรงเรียนด้วยการเยี่ยมชั้นเรียน การซักถามนักเรียน การพูดสนทนากับครูในลักษณะไม่เป็นทางการ เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับการจัดการเรียนรู้ หรือการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนในห้องเรียนแต่ละชั้น

1.8 ด้านการพัฒนาบุคลากร การสร้างขวัญและกำลังใจ ทุกโรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรโดยการส่งครูเข้าอบรมตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดขึ้น มีการให้ขวัญและกำลังใจด้วยการพูดคุยยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ พาไปเที่ยวศึกษาดูงาน ส่งเข้ารับการอบรม การส่งเสริมให้ได้รับรางวัลในระดับประเทศ ให้ความเป็นกันเอง ให้เกียรติค้นหาสื่อ อุปกรณ์มาให้ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพ ด้วยการเลื่อนวิทยฐานะ การเป็นครูดีเด่น

1.9 ด้านปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหา อุปสรรคในด้านงบประมาณน้อย สื่อ นวัตกรรมไม่เพียงพอไม่ตรงกับความต้องการ ครูมีภาระงานอื่นมาก การสอนไม่ต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะ คือ ให้มีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม จัดสรรนวัตกรรมให้เพียงพอ ลดภาระงานอื่นของครูให้น้อยลง ให้ครูได้ปฏิบัติการสอนเต็มตามเวลา เต็มหลักสูตร

2. ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า

2.1 ด้านการ เตรียมการและการวางแผน การจัดการเรียนรู้ ครูส่วนมากใช้แผนการเรียนรู้อะชั้นที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำรายชั้น โดยการศึกษาแผน วิเคราะห์ความยากง่ายของเนื้อหา วิเคราะห์วิธีสอน ศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัด ตั้งเป้าหมาย จุดประสงค์ จัดทำกำหนดการสอน เตรียมใบงาน แบบฝึก แบบ ทดสอบ ครูทุกโรงเรียนมีการปรับกิจกรรม ปรับสื่อ ใบงาน ใบความรู้ และเครื่องมือวัดผลประเมินผลจากแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในบางแผน โดยให้เหตุผลว่า สื่อ ใบงาน ใบความรู้ และเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้อยังไม่ครอบคลุม หรือเหมาะสมกับก ารนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อะชั้นให้นักเรียน ซึ่งบางกรณีมากเกินไป ยากเกินไป และบางกรณีน้อยเกินไป หรือง่ายเกินไป

2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

2.2.1 ชั้นการนำเข้าสู่บทเรียน พบว่า ครูทุกโรงเรียน นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการกล่าวทักทายนักเรียน หลังจากนั้น นส่วนใหญ่ชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้และสร้างข้อตกลงร่วมกันในการเรียนชั่วโมงนั้น

2.2.2 ชั้นสอน พบว่า ครูส่วนมากใช้ใบงานตามระดับชั้นของนักเรียน ครูทุกคนมีการอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนที่ไม่เข้าใจให้เข้าใจเหมือนคนอื่น ๆ และครูส่วนมากให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติม มี การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน แบบพี่สอนน้อง แบบร่วมมือร่วมใจ สื่อที่ใช้ ได้แก่ ของจริง ภาพ บัตรคำ เกม เพลง

2.2.3 ชั้นสรุป พบว่า ครูทุกโรงเรียนใช้การสรุปโดยเรียกนักเรียนมารวมชั้น แล้วใช้คำถามสรุปเรื่องที่เรียนมา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามหากไม่เข้าใจ และมีกรมอบหมายการบ้าน ตลอดจนการให้นักเรียนร้องเพลงก่อนสิ้นสุดการเรียนการสอน

2.3 ด้านการประเมินผล การเรียนรู้ ครูทุกโรงเรียน ใช้วิธีตรวจแบบฝึกหัด ชิ้นงาน การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

3. ด้านผลที่เกิดขึ้นจากการ บริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

3.1 ด้านนักเรียน พบว่า การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ที่เกิดผลต่อนักเรียนด้านความรู้ ความเข้าใจในการเรียนมากที่สุด คือ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหา ในชั้นอื่นไปพร้อม ๆ กัน ได้เรียนรู้จากสื่อที่หลากหลาย ทำให้มีความรู้ตามหลักสูตร อ่านคล่อง เขียนคล่องขึ้น ซึ่งส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กหลายโรงเรียนสามารถร่วมแข่งขัน ความสามารถจนได้รับรางวัลในระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลายโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น มีทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการทำงาน ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองได้ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนคละชั้น พบว่า นักเรียนมีระเบียบ วินัย เรียนรู้อย่างมีความสุข และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลายประการ ได้แก่ การใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ความรับผิดชอบ ชยัน ตรงต่อเวลา สุภาพเรียบร้อย เป็นต้น

3.2 ด้านครู พบว่า ครูผู้สอนเกินครึ่งได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้จากแผนการจัดการ การเรียนรู้คละชั้น และได้วิธีการถ่ายทอดความรู้จากการอบรม ครูผู้สอนจำนวนเกินกว่าครึ่ง มีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ทำให้ประหยัดเวลาจากการสอนสองระดับชั้น เป็นการสอนเพียงชั้นเดียว

3.3 ด้านผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเกินกว่าครึ่ง มีความรู้ ด้านการบริหารจัดการรูปแบบคละชั้น การนิเทศการสอนห้องเรียนคละชั้น การวัดและ ประเมินผลนักเรียนในห้องเรียนคละชั้น และเทคนิคการสอนของครูที่สอนในห้องเรียนคละชั้น เพิ่มมากขึ้น มีความพึงพอใจที่ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน และพึงพอใจต่อคุณภาพนักเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนที่เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น

3.4 ด้านผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนเกินครึ่งมี ความพึงพอใจต่อ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน มีความพึงพอใจต่อการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของผู้บริหาร โรงเรียน พร้อมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเสียสละ มุ่งมั่น ทุ่มเทการบริหารจัดการ โรงเรียนจนมีผลงานเชิงประจักษ์ เป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน มีการดูแล เอาใจใส่ ครูผู้สอน และนักเรียนในทุกด้าน รวมทั้งให้ความร่วมมือช่วยเหลืองานกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดทำขึ้น

และพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น และคุณภาพของนักเรียน ที่ครูจัดการเรียน การสอนให้นักเรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่องและคิดเลขเป็น ส่งผลให้มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งทางโรงเรียนได้ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองช่วยเหลือดูแล การเรียนของนักเรียนที่บ้าน และช่วยดูแลด้านพฤติกรรมของนักเรียน ผู้ปกครองจำนวนเกินกว่าครึ่ง มีความพึงพอใจที่นักเรียนมีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนและ ความประพฤติ โดยนักเรียนรับผิดชอบทำการบ้านได้โดยไม่ต้องรอให้เตือน นักเรียนอ่านหนังสือ มากขึ้น นักเรียนช่วยเหลืองานบ้าน นักเรียนพูดจาเรียบร้อย มีความกล้าแสดงออก ผลการเรียน สูงขึ้นกว่าตอนที่เรียนแบบเดิม และมีความรู้ความสามารถตามวัย

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

1. ด้านการบริหารจัดการ พบว่า โรงเรียนทั้งหมด 70 โรงเรียนมีส่วนน้อยที่ยังมีปัญหา เกี่ยวกับงบประมาณของทางราชการที่ได้รับน้อยเกินไปรวมทั้งเงื่อนไขการใช้งบประมาณไม่ตรง กับความต้องการจำเป็นของโรงเรียน (24 โรงเรียน) ห้องเรียนยังคับแคบ สำหรับจัดกิจกรรม คละชั้น (15 โรงเรียน) มีการนิเทศติดตามจากต้นสังกัดน้อยเกินไป (11 โรงเรียน) มีครูน้อยเกินไป รวมทั้งผู้บริหารและครูมีการย้ายบ่อย 9 โรงเรียน และการขาดเครื่องถ่ายเอกสาร 4 โรงเรียน

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น จาก โรงเรียนทั้งหมด (70 โรงเรียน) พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนสื่อและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการ เรียนรู้แบบคละชั้น (45โรงเรียน) นอกจากนั้นยังมีปัญหาเกี่ยวกับครูยังไม่เข้าใจเรื่องการจัดการ เรียนรู้แบบคละชั้น(25โรงเรียน) ได้รับแผนการจัดการ เรียนรู้แบบคละชั้นช้าเกินไป (24โรงเรียน) ครูยังไม่มีความรู้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (22โรงเรียน) แผนการ จัดการเรียนรู้อาจมีกิจกรรมมาก ทำให้สอนไม่ทันตามเวลา (16 โรงเรียน) และครูขาดทักษะการสอน แบบคละชั้น (14 โรงเรียน)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

1. ด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนทั้งหมด 70 โรงเรียน ให้ข้อเสนอแนะด้านการ บริหารจัดการไว้สอดคล้องกันตามลำดับ คือ ควรมีการสนับสนุนสื่อการสอนที่สอดคล้องกับ การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมากขึ้น (38 โรงเรียน) ต้องการให้ต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณให้ เพิ่มเติม (32 โรงเรียน) ควรมีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้นทุกระดับ คือ ระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศ (25 โรงเรียน) ควรให้มี ครูครบชั้น (16 โรงเรียน) ควรมีการปรับปรุงห้องเรียนให้มี ขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อเหมาะสมกับ การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นและมีโรงเรียนบางส่วนเสนอแนะว่าไม่ควรย้ายผู้บริหารโรงเรียน ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นบ่อยนัก (14 โรงเรียน)

2. ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มีโรงเรียนบางส่วนให้ข้อเสนอแนะว่า ควรส่งแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นให้โรงเรียนเร็วขึ้น(23 โรงเรียน) ต้องการให้ศึกษานิเทศก์นิเทศชั้นเรียนให้บ่อยขึ้น (19 โรงเรียน) นอกจากนั้นควรมีการพัฒนาผู้บริหารอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งควรพัฒนาครูและผู้ที่สอนคละชั้นทุกคน โดยส่งเข้ารับการอบรมและให้ไปศึกษาดูงานเพิ่มเติม (18 โรงเรียน) มีบางโรงเรียนได้เสนอว่าต้องการให้มีครูสอนภาษาอังกฤษ (7 โรงเรียน)

งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

การบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การรวมชั้นเรียนเป็นห้องเรียนแบบคละชั้น (Multigrade Classes) มีสาเหตุมาจากการลดลงของจำนวนนักเรียนในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ซึ่งรูปแบบในการจัดห้องเรียนแบบคละชั้นนั้น Pridmore (2007) ได้สรุปไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบกึ่งชั้นเดียว (Quasi-monograde) โดยครูสอนคละชั้นแบบสอนทีละชั้น เมื่อสอนนักเรียนชั้นใดชั้นหนึ่งอยู่ นักเรียนชั้นอื่นจะทำงานของตนเองโดยไม่มีครูดูแล
2. รูปแบบผสมผสาน (Differentiated curriculum) โดยนักเรียนที่คละชั้นทำงานที่ได้รับมอบหมายที่แตกต่างกันตามอายุของนักเรียน ช่วงเริ่มต้นและท้ายของการสอนเป็นการให้นักเรียนทั้งหมดมารวมกันแล้วสอนทั้งชั้น (Whole-class teaching) ในช่วงกลางของการสอนเป็นการให้นักเรียนแยกย้ายกันทำงานเป็นกลุ่มย่อย 2-3 คน ตามชั้นปีและระดับความสามารถ
3. รูปแบบหมุนเวียนชั้นปี(Multiple-year curriculum cycles (Rolling program) โดยนักเรียนมากกว่า 1 ชั้นปีเรียนหัวข้อเดียวกันและทำงานด้วยกัน แต่เริ่มต้นและสิ้นสุดโปรแกรมในเวลาที่แตกต่างกัน เช่นในปีที่ 1 นักเรียนประถมศึกษาปีที่3 (ปีที่ 1) และชั้นประถมศึกษาปีที่4 (ปีที่ 1) เรียนด้วยกัน เมื่อขึ้นปีที่ 2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วจะสิ้นสุดโปรแกรมนี้ ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ขึ้นไปอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะเป็นปีที่ 2 ในโปรแกรม โดยมีนักเรียนที่เลื่อนมาจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เข้ามาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ปีที่ 1) แทน
4. รูปแบบเน้นนักเรียนและสื่อเป็นสำคัญ (Learner and materials centered) โดยนักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการทำงาน โดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีตัวช่วยเหลือ (Guide) ที่รวมทั้งเนื้อหาและกระบวนการนักเรียนทุกคนต่างคนต่างทำงานของตนเองที่ต่างชั้นปีและต่างวิชา ณ เวลาเดียวกัน การทำงานนี้นักเรียนสามารถทำงานรวมเป็นกลุ่ม มีย่อยได้ นักเรียนแต่ละคนแม้ว่าจะอยู่ในชั้นปีเดียวกัน สามารถเรียนซ้ำเร็วได้แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ

ความสามารถของนักเรียน (จึงเรียกว่าเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ) โดยนักเรียนไม่ได้รับการเลื่อนเป็นชั้นปี แต่เลื่อนชั้นตามความสามารถ

ในการบริหารจัดการ เรียนรู้แบบคละชั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ จะคละชั้นเรียนโดยวิธีผสมผสาน (Mixed Approach) โดยมักจะใช้รูปแบบคละชั้นแบบสองชั้นปี (Two-group Approach) ในบางรายวิชา โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ และสอนรวมชั้น (Whole-class Approach) ในรายวิชาอื่น ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ การอ่าน ศิลปะ ภาษา (Mason & Doepner III, 1998)

ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเป็นสิ่งที่ถูกมองข้ามมองผ่านโดยไร้ตัวตน (Invisibility) (McEwan, 2008) โดยไม่ได้รับความสนใจจากรัฐบาลและนักการศึกษาเท่าที่ควร (Aksoy, 2008) และไม่ได้นำไปปฏิบัติในโรงเรียนอย่างเต็มรูปแบบ (McEwan, 2008)

ผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นปัจจัยสำคัญ ในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น อย่างไรก็ตาม เจตคติของผู้บริหารโรงเรียนต่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมักเป็นไปในทางลบ (Mulryan-Kyne, 2007) ซึ่งมีสาเหตุมาจากนโยบายการบริหาร โดยทั่วไปและบริหารเกี่ยวกับการสอน และการบริหารการสอนแบบคละชั้น (Sag, Savas & Sezer, 2010) โดยผู้บริหารโรงเรียนเกินครึ่งเห็นว่า การสอนคละชั้นเป็นสิ่งที่ด้อยประโยชน์มากกว่ามีประโยชน์ โดยผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ เห็นว่า หลักสูตรแบบคละชั้นเป็นหลักสูตรที่ด้อยกว่าหลักสูตรแบบชั้นเดี่ยว และทำให้ความกังวลเกิดขึ้นกับผู้ปกครองและครู เนื่องจากครูมีความยุ่งยากในการเตรียมหลักสูตร 2 หลักสูตรในเวลาเดียวกัน ทำให้การสอนตามหลักสูตรด้อยลง เมื่อครูและผู้ปกครองมีความกังวล ผู้บริหารโรงเรียนมักจะจัดครูที่มีประสบการณ์การสอนมากหรือครูที่มีประสิทธิภาพมาสอนแบบคละชั้น นอกจากนี้หลักสูตรการสอนแบบคละชั้นมีความยุ่งยากในการจัดการห้องเรียน และการแบ่งสรรเวลาในการสอน ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ชอบที่จะจัดห้องเรียนเป็นแบบชั้นเดี่ยวมากกว่าคละชั้น (Mason & Doepner III, 1998)

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ตระหนักถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น กล่าวคือ ทำให้นักเรียนที่อยู่ในชั้นปีที่ต่ำกว่ามีโอกาสได้สัมผัสหลักสูตรที่สูงกว่าชั้นปีของตนเอง และนักเรียนได้เรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer tutoring) และทักษะทางสังคม (Social skills) ผู้บริหารโรงเรียนไม่ค่อยเห็นประโยชน์ของการสอนแบบคละชั้นที่ช่วยในเรื่องพัฒนาการของนักเรียน แต่เห็นประโยชน์เกี่ยวกับความสะดวกในการบริหาร การประหยัดค่าใช้จ่ายของโรงเรียน และปัญหาของการครอบคลุมหลักสูตร (Mason & Doepner III, 1998) นอกจากนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ขาดความสนใจติดตามความสำเร็จของนักเรียนในความปกครองและร่วมแก้ปัญหาที่ทางโรงเรียน (Sag, Savas & Sezer, 2010)

การบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นควรเปลี่ยนจากการบัญชาจากบนลงสู่ล่าง (Top-down) เป็นการปฏิบัติจากล่างสู่บน (Bottom-up) (McEwan, 2008) โดยผู้บริหารโรงเรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการ (Administrative skills) (Sag, Savas & Sezer, 2010) นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาโปรแกรมการสอนและการสอนคละชั้น อาทิ การใช้เทคโนโลยีในการสอน การเพิ่มความหลากหลายในการสอน การกระตุ้นนักเรียนให้สนใจในบทเรียน การใช้วิธีวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับชั้นเรียนคละชั้น (Sag, Savas & Sezer, 2010)

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ครูส่วนใหญ่จัดชั้นเรียนคละชั้นแบบผสมผสาน (Mixed Approach) โดยมักจะใช้รูปแบบคละชั้นแบบสองชั้นปี (Two-group Approach) ในการสอนวิชาการอ่านและคณิตศาสตร์แก่นักเรียนเป็นรายชั้นปีและสอนรวมชั้น (Whole-class Approach) ในวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา (Mason & Burns, 1995)

จากความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดเรียนรู้แบบคละชั้นของ Mason & Burns (1995) พบว่า ครูเกินกว่าครึ่งเห็นว่า การสอนคละชั้นเป็นสิ่งด้วยประโยชน์มากกว่ามีประโยชน์ โดยมองว่าการสอนคละชั้นมีประโยชน์เน้นหนักไปในด้านหลักสูตรมากกว่าการสอน การเข้าสังคม การจัดการและการบริหารโดยนักเรียนที่อยู่ในชั้นปีต่ำกว่ามีโอกาสได้สัมผัสหลักสูตรที่สูงกว่าชั้นปีของตนเองและนักเรียนที่อยู่ในชั้นปีที่สูงกว่าได้มีโอกาสทบทวนความรู้ที่ได้เรียนมาอีกครั้งหนึ่งกับนักเรียนรุ่นน้อง สำหรับข้อดีของการสอนแบบคละชั้นเน้นใน 2 ด้าน คือ หลักสูตร และ การสอน กล่าวคือ การเตรียมหลักสูตร 2 ชั้นปีในเวลาเดียวกัน เวลาในการสอน มีน้อย และ เวลาในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลมีน้อย

Mulryan-Kyne (2004) ได้ศึกษาการรับรู้และความเชื่อของครูในประเทศไอร์แลนด์ เกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบคละชั้น พบว่า ข้อดีทางวิชาการสำหรับนักเรียน คือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำได้เพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น เนื่องจากได้เรียนซ้ำในปีต่อมา นักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า (รุ่นน้อง) ได้เพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น เนื่องจากได้ซึมซับความรู้จากนักเรียนร่วมชั้นที่มีอายุมากกว่า (รุ่นพี่) ได้เห็นแบบอย่างจากรุ่นพี่ และรู้สึกปลอดภัยเพราะ รุ่นพี่สนับสนุนห่วงใย ช่วยเหลือทั้งในและนอกห้องเรียน นักเรียนรุ่นพี่ได้เพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น เนื่องจากได้ทบทวนเนื้อหาซ้ำอีกรอบในปีต่อมาจึงทำให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้ (Retention) นอกจากนี้ นักเรียนรุ่นพี่ในห้องเรียนคละชั้นจะเกิดความพยายามมากขึ้นเพื่อให้เห็นรุ่นน้องพัฒนาความมั่นใจและทักษะผู้นำในการช่วยเหลือนักเรียนรุ่นน้อง นักเรียนเป็นอิสระมากขึ้นและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้ประโยชน์จากการคละชั้น เนื่องจากถูกท้าทายจากงานที่มอบหมายให้รุ่นพี่ ข้อดีต่อครู คือ การคละชั้นส่งผลดี

ต่อการเรียนการสอน เนื่องจากบรรยากาศของการเรียนการสอนแบบคณะชั้นมี ความท้าทาย สร้างสรรค์ และยืดหยุ่น ครูได้ใช้วิธีสอนได้หลากหลายเนื่องจากขนาดของชั้นเรียนเล็ก และสามารถติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนได้ การคณะชั้นทำให้ครูพึงพอใจและได้เติมเต็ม เนื่องจากครูเห็นความต่อเนื่องของหลักสูตรและขอบเขตของการเรียนการสอนที่กว้างขึ้น และเห็นพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดความภาคภูมิใจ และข้อดีทางสังคม คือ ครูรู้จักนักเรียนและครอบครัว ผู้ปกครองเป็นมิตร นักเรียนได้เรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น

ในการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ครู คือ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น (Aksoy, 2008) แต่ครูที่จัดการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบคณะชั้นส่วนใหญ่มีเจตคติในทางลบ กล่าวคือ ไม่อยากสอนแบบคณะชั้น (Mason & Burns, 1995) ขาดความตั้งใจในการสอนคณะชั้น (Sag, Savas & Sezer, 2010) มักบ่นว่า “ต้องใช้เวลาในการเตรียมตัวมากขึ้น และการใช้หลักสูตรคณะชั้นเป็นเรื่องยาก ” (Pridmore, 2007) โดยมีได้เห็นคุณค่าว่า การที่มีจำนวนนักเรียนน้อยในห้องเรียน เป็นประโยชน์มากกว่าโทษ (Mulryan-Kyne, 2007; Sag, Savas & Sezer, 2010)

สำหรับปัญหาอื่น ๆ พบว่า ครูที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางการสอนแบบคณะชั้นโดยตรง (Sag, Savas & Sezer, 2010) เนื่องจากไม่มีวิชาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นเปิดสอนในหลักสูตรการผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษา (Mulryan-Kyne, 2007) ครูยังขาดประสบการณ์การสอนคณะชั้น (อ้างอิงใน Aksoy, 2008) ไม่ได้รับการฝึกอบรมพัฒนาเกี่ยวกับการสอนแบบคณะชั้น (Aksoy, 2008; McEwan, 2008; Sag, Savas & Sezer, 2010) หรือ โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาการสอนแบบคณะชั้นยังไม่มีประสิทธิภาพ (Sag, Savas & Sezer, 2010) ครูส่วนใหญ่ยึดติดกับการสอนแบบเดิมของตนเอง (McEwan, 2008) ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงการสอน (Mulryan-Kyne, 2007) ครูต้องรับผิดชอบหลายหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น ทั้งสอนและบริหาร (Sag, Savas & Sezer, 2010) ทำให้คุณภาพและพันธะสัญญาในการสอนของครูลดลง (อ้างอิงใน Aksoy, 2008) เพื่อร่วมงานไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับห้องเรียนคณะชั้น (Sag, Savas & Sezer, 2010)

ในการพัฒนาจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นนั้น ต้องมีการวิจัย เพื่อพัฒนาครู (Mulryan-Kyne, 2007) หรือการให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนของตนเอง (Pridmore, 2007) สำหรับหัวข้อที่ควรเน้นในการพัฒนาครูที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดห้องเรียน การเลือกและการใช้แหล่งเรียนรู้และทรัพยากร การใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย การจัดการเวลา

การจัดการห้องเรียน การวัดและประเมินผล การสัมพันธ์กับชุมชนและผู้ปกครอง (Mulryan-Kyne, 2007) ในการนี้รัฐบาลต้องลงทุนเพื่อพัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Mulryan-Kyne, 2007)

Mulryan-Kyne (2004) ได้ศึกษาการรับรู้ และความเชื่อของครูในประเทศไอร์แลนด์ เกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบคละชั้น ซึ่งได้ข้อค้นพบ ในด้านข้อดีและความท้าทาย พบว่า ข้อดีเกี่ยวกับเวลา คือ เวลาไม่เพียงพอ เนื่องจากเนื้อหาบางส่วนสอนเป็นรายชั้น คละชั้นไม่ได้ เวลาไม่เพียงพอต่อการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ข้อดีเกี่ยวกับการจัดการและการสอน คุณภาพของการเรียนการสอนด้อยลง เนื่องจากครูไม่สามารถหากิจกรรมที่หลากหลายมาสอน ให้ครอบคลุมนักเรียนคละชั้นที่มีความหลากหลายได้ ครูต้องเตรียมตัววางแผนมากขึ้น นักเรียนถูกทอดทิ้งเนื่องจากครูไม่มีเวลาให้นักเรียนที่เรียนอ่อนส่วนนักเรียนรุ่นพี่เสียประโยชน์ในการใช้ครูร่วมกับนักเรียนรุ่นน้อง ปัญหาวิทยานิพนธ์เรียนและการจัดการชั้นเรียน เนื่องจากนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ขนาดของห้องเรียนใหญ่ทำให้การเรียนการสอนแบบกลุ่มและใช้กิจกรรมเป็นฐานทำได้ยาก ข้อดีเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรและการสนับสนุน คือ แหล่งทรัพยากรและการสนับสนุนไม่เพียงพอ ขาดพื้นที่ในการจัดการเรียนรู้ การเตรียมตัวของครูยังไม่เพียงพอ หนังสือเรียนไม่เพียงพอ ครูรู้สึกโดดเดี่ยวทั้งทางสังคมและวิชาชีพ หลัสูตรมากเกินไป ไม่มีหนังสือเรียนและเอกสารเฉพาะสำหรับการสอนคละชั้น

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

นักเรียนที่เรียนในห้องเรียนคละชั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นและไม่แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนในชั้นเดียว (McEwan, 2008; Mulryan-Kyne, 2007) ดังนั้นการสอนแบบคละชั้นจึงควรเป็นทางเลือกที่ดี กว่าในการประหยัดค่าใช้จ่าย (Pridore, 2007) โดยผลดีของการเรียนรู้ในห้องเรียนคละชั้น คือ ผลดีทางด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน โดยนักเรียนที่มีอายุมากกว่าเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนที่มีอายุน้อยกว่าได้ หรือช่วยเหลือให้นักเรียนที่อายุน้อยกว่า บรรลุการเรียนรู้ในระดับที่สูงกว่าที่ตัวของนักเรียนคนนั้นเองจะสามารถบรรลุได้ หรือที่เรียกว่า Scaffolding ในทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคม (Social Constructivism) ที่คิดค้นโดย Vygotsky (1978) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอยู่ร่วมอย่างสันติ (Peaceful Interaction) (MeWan, 2008) โดยพบว่า ครูที่สอนในชั้นเดียวมักสอนเป็นกลุ่มใหญ่ ไม่เน้นการทำงานกลุ่มแบบร่วมมือและเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Tutoring) (Mulryan-Kyne, 2007) อย่างไรก็ตาม พบว่า นักเรียนบางส่วนมีเจตคติในทางลบต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Mulryan-Kyne, 2007)

ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติในทางลบต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Cornish, 2006; Mulryan-Kyne, 2007) โดยผู้ปกครองนักเรียนเชื่อว่า นักเรียนบางชั้นปี

โดยเฉพาะชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 6 ควรได้เรียนชั้นเดียวมากกว่าคละชั้น (Cornish, 2006) สิ่งที่ผู้ปกครองกังวลต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น คือ การสูญเสียอัตลักษณ์ของนักเรียน (Grade Identity) การขาดมิตรภาพ (Friendship) หรือเพื่อนในวัยเดียวกัน (Cornish, 2006)

สิ่งที่ผู้ปกครองพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยเฉพาะจากผู้ปกครองของนักเรียนที่อยู่ในชั้นปีที่ต่ำกว่าเมื่อนำมาคละชั้น คือ การที่นักเรียนที่มีอายุน้อยกว่าได้ประโยชน์ทางด้านวิชาการและทักษะสังคมจากการเรียนรู้ร่วมกับนักเรียนที่มีอายุมากกว่า (Cornish, 2006) ทั้งนี้ผู้ปกครองพัฒนาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้ปกครองเนื่องเกิดจากการพัฒนาที่ดีขึ้นของนักเรียน เช่น การทำงานด้วยตนเอง (Independence) ได้ดีขึ้น การสอนที่ดีของครูและนักเรียนได้ประโยชน์จากการคละอายุในห้องเรียน (Cornish, 2006) ดังนั้นการสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มีเฉพาะประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับสามารถช่วยให้ผู้ปกครองนักเรียนพัฒนาเจตคติที่ดีขึ้นต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Cornish, 2006)

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเป็นโอกาสที่ดีที่สุดของการศึกษายุคเฉพาะสำหรับนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท (Aksoy, 2008) ควรพิจารณาว่าการสอนแบบคละชั้นเป็นทางเลือกที่เป็นไปได้ (Mulryan-Kyne, 2007) การแยกนักเรียนออกจากชั้นเรียน เช่น การนำนักเรียนมาพักและเรียนไกลบ้านในโรงเรียนที่จัดให้พิเศษ ทำให้นักเรียนมีระดับการนับถือตนเองลดลง และระดับการซึมเศร้าสูงขึ้น (อ้างอิงใน Aksoy, 2008) การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเป็นความหวังในการพัฒนาวัฒนธรรมและการศึกษา (อ้างอิงใน Aksoy, 2008)

จากการศึกษางานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศทำให้พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น นักเรียนมีพัฒนาการดีขึ้น ไม่แตกต่างจากการเรียนรู้ในชั้นเดียว ผลดีของการเรียนรู้แบบคละชั้น นักเรียนมีผลดีทางด้าน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน โดยนักเรียนที่มีอายุมากกว่าเป็นแบบอย่างนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่าได้ หรือช่วยเหลือให้นักเรียนที่อายุน้อยกว่าบรรลุการเรียนรู้ในระดับที่สูงกว่าที่ตัวของนักเรียนคนนั้นเองจะสามารถบรรลุได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษา ค้นคว้า ด้วยตนเอง เรื่อง ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของ โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรเป็นผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 151 คน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนในโรงเรียนขนาดเล็กที่บริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน รวม 28 คน
2. ครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน รวม 123 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดทำร่างแบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้าวิจัย โดยแยกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม และปัญหาและความต้องการปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก
3. นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจาก อาจารย์ที่ปรึกษาแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC: Item of Objective Congruency) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่าแบบสอบถามมีคุณภาพดี สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ไปยังศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เกี่ยวกับข้อมูลโรงเรียนขนาดเล็กทุกโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2. ผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยได้ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยพะเยาถึงผู้บริหารส ถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
3. ส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด จำนวน 151 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และแปลความหมายตามเกณฑ์ของระดับความคิดเห็น

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง เรื่อง ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของ โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จำนวน 28 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 151 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการศึกษา จำนวน 151 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมดจำนวน 151 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 เป็นผลการวิเคราะห์ ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของ โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำเสนอในรูป ตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (n=151)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	67	44.37
หญิง	84	55.63
รวม	151	100
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	27	17.88
30 – 39 ปี	24	15.89
40 – 49 ปี	28	18.54
50 ปีขึ้นไป	72	47.68
รวม	151	100
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	28	18.54
ครู	106	70.20
อัตราจ้าง	17	11.26
รวม	151	100
วิทยฐานะ		
ไม่มี	17	11.26
ชำนาญการ	102	67.55
ชำนาญการพิเศษ	32	21.19
รวม	151	100
ระดับการศึกษา		
ป.ตรี	118	78.15
ป.โท	33	21.85
รวม	151	100
ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	9	5.96
10-19 ปี	35	23.18
20-29 ปี	67	44.37
30 ปีขึ้นไป	40	26.49
รวม	151	100

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.63 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.37 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 47.68 รองลงมา คือ อายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.54 และน้อยที่สุด คือ อายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.89 ตำแหน่งครู มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.52 รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.54 และน้อยที่สุด คือ อัตราราชการ คิดเป็นร้อยละ 11.26 มีวิทยฐานะชำนาญการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.55 รองลงมาคือชำนาญการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 21.19 และไม่มีวิทยฐานะ คิดเป็นร้อยละ 11.26 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 78.15 รองลงมา คือ ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 18.15 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 20-29 ปี คิดเป็น ร้อยละ 44.37 รองลงมาคือ 30 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 26.49 และน้อยที่สุด คือ ต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็น ร้อยละ 5.96

ตอนที่ 2 ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

ปัญหาในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น		(μ)	(σ)	แปลผล
1	ด้านครูและบุคลากร	3.52	0.98	มาก
2	ด้านงบประมาณ	3.47	0.96	มาก
3	ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้	3.57	0.88	มาก
4	ด้านการบริหารจัดการ	3.40	0.97	ปานกลาง
ทั้งหมด		3.49	0.95	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ปัญหาในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.57$) รองลงมาคือ ด้านครูและบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.52$) ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.47$) และด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.40$) ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารจัดการ
ของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านครูและบุคลากร)

ปัญหาในการบริหารจัดการของ			
โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (ด้านครูและบุคลากร)	(μ)	(σ)	แปลผล
1 การสร้างความตระหนักให้กับครูและบุคลากร เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น	3.46	1.00	มาก
2 ความรู้ความเข้าใจของครูและบุคลากรเกี่ยวกับ การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.46	0.89	มาก
3 ความพอเพียงของครูและบุคลากร ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.52	1.02	มาก
4 การจัดครูเข้าชั้นเรียนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ คละชั้น	3.52	0.97	มาก
5 การอบรม และการพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.51	0.98	มาก
6 การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรที่ จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.67	1.09	มาก
7 ความพึงพอใจของครูและบุคลากรเกี่ยวกับ การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น	3.49	1.01	มาก
8 การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่ จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.37	1.01	ปานกลาง
9 การเตรียมการสอนและการวางแผนของครูและบุคลากร เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบคละชั้น	3.66	0.95	มาก
10 ประสิทธิภาพของครูและบุคลากรในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.49	1.04	มาก
ทั้งหมด	3.52	0.98	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ปัญหาในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นด้านครูและบุคลากร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.67$) รองลงมาคือ การเตรียมการสอนและการวางแผนของครูและบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.66$) ความพอเพียงของครูและบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น และการจัดครูเข้าชั้นเรียนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.52$) ตามลำดับ ส่วนในด้าน การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.37$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารจัดการ
ของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านงบประมาณ)

ปัญหาในการบริหารจัดการของ โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (ด้านงบประมาณ)				
		(μ)	(σ)	แปลผล
1	ความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับ ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น	3.79	0.93	มาก
2	การสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงาน และสถานประกอบการแหล่งต่างๆ	3.57	1.00	มาก
3	ความถูกต้อง เหมาะสมในการใช้ งบประมาณเกี่ยวกับการบริหารจัดการและ การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.49	0.86	มาก
4	ความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณเกี่ยวกับ การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น	3.34	0.99	ปานกลาง
5	การใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนงาน งบประมาณที่กำหนดไว้	3.18	1.01	ปานกลาง
ทั้งหมด		3.47	0.96	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ปัญหาในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ด้านงบประมาณ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.79$) รองลงมาคือ การสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานและสถานประกอบการแหล่งต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.57$) ความถูกต้องเหมาะสมในการใช้งบประมาณเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.49$) ตามลำดับ ส่วนการใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนงานงบประมาณที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.18$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารจัดการ
ของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์)

ปัญหาในการบริหารจัดการของ				
โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้)	(μ)	(σ)	แปลผล	
1 ความพอเพียงของสื่อ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.75	0.89	มาก	
2 ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.52	1.02	มาก	
3 สื่อ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์เอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.70	0.85	มาก	
4 ความพอเพียงของแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น	3.51	0.79	มาก	
5 ความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ในการจัดการ เรียนรู้แบบคละชั้น	3.45	0.88	มาก	
6 แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบคละชั้น	3.48	0.84	มาก	
ทั้งหมด	3.57	0.88	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า ปัญหาในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพอเพียงของสื่อ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.75$) รองลงมาคือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์และ ครุภัณฑ์เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.70$) ความเหมาะสมของ สื่อ วัสดุอุปกรณ์และ ครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.52$) ตามลำดับ ส่วนความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.45$)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารจัดการ
ของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านการบริหารจัดการ)

ปัญหาในการบริหารจัดการของ				
โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	(μ)	(σ)	แปลผล	
(ด้านการบริหารจัดการ)				
1 การบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.48	0.84	มาก	
2 การจัดตารางสอนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.43	0.91	มาก	
3 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.46	1.00	มาก	
4 การเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.49	1.02	มาก	
5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.48	1.04	มาก	
6 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น มีพอเพียงและเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม	3.46	0.99	มาก	
7 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนคณะชั้น	3.46	1.02	มาก	
8 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.43	0.99	มาก	
9 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.27	0.99	ปานกลาง	
10 การมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.36	0.96	ปานกลาง	
11 การนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.27	0.98	ปานกลาง	
12 การวางแผนในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.37	0.97	ปานกลาง	

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหาในการบริหารจัดการของโรงเรียน				
ขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น				
(ด้านการบริหารจัดการ)				
		(μ)	(σ)	แปลผล
13	การดำเนินงานในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.34	0.95	ปานกลาง
14	การตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.28	0.90	ปานกลาง
15	การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.36	0.96	ปานกลาง
ทั้งหมด		3.40	0.97	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่าปัญหาในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\mu=3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.49$) รองลงมาคือ การบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.48$) การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นมีพอเพียงและเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม และการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนคณะชั้น อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.46$) ตามลำดับ ส่วนผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบคณะชั้น และการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.27$)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

ความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	(μ)	(σ)	แปลผล
1 ด้านครูและบุคลากร	3.85	0.89	มาก
2 ด้านงบประมาณ	4.04	0.79	มาก
3 ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้	3.57	0.88	มาก
4 ด้านการบริหารจัดการ	3.40	0.97	ปานกลาง
ทั้งหมด	3.72	0.88	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ความต้องการ ในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.04$) รองลงมาคือ ด้านครูและบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.85$) ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.57$) และด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.40$)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านครูและบุคลากร)

ความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (ด้านครูและบุคลากร)				
		(μ)	(σ)	แปลผล
1	การสร้างความตระหนักให้กับครูและบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.63	0.90	มาก
2	ความรู้ความเข้าใจของครูและบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.76	0.84	มาก
3	ความพอเพียงของครูและบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.82	0.89	มาก
4	การจัดครูเข้าชั้นเรียนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.79	0.96	มาก
5	การอบรม การพัฒนาครูและบุคลากร เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	4.00	0.89	มาก
6	การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	4.10	0.86	มาก
7	ความพึงพอใจของครูและบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.78	0.95	มาก
8	การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.87	0.85	มาก
9	การเตรียมการสอนและการวางแผนของครูและบุคลากร เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.88	0.83	มาก
10	ประสบการณ์ของครูและบุคลากรในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.85	0.96	มาก
	ทั้งหมด	3.85	0.89	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ความต้องการ ในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ด้านครูและบุคลากร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.10$) รองลงมาคือ การอบรม การพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.00$) การเตรียมการสอน และการวางแผนของครูและบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.88$) ตามลำดับ ส่วนการสร้างความตระหนักให้กับครูและบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.63$)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านงบประมาณ)

ความต้องการในการบริหารจัดการของ				
โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	(μ)	(σ)	แปลผล	
(ด้านงบประมาณ)				
1 ความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	4.25	0.77	มากที่สุด	
2 การสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานและสถานประกอบการแหล่งต่าง ๆ	4.18	0.83	มาก	
3 ความถูกต้อง เหมาะสมในการใช้งบประมาณ เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	4.03	0.72	มาก	
4 ความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.91	0.77	มาก	
5 การใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนงานงบประมาณที่กำหนดไว้	3.85	0.86	มาก	
ทั้งหมด	4.04	0.79	มาก	

จากตาราง 13 พบว่า ความต้องการ ในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ด้านงบประมาณ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.25$) รองลงมาคือ การสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานและสถานประกอบการแหล่งต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.18$) และความถูกต้อง เหมาะสมในการใช้งบประมาณ เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.03$) ตามลำดับ ส่วนการใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนงานงบประมาณที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.85$)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารจัดการ
จัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ฯ)

ความต้องการในการบริหารจัดการของ โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้)				
		(μ)	(σ)	แปลผล
1	ความพอเพียงของสื่อ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.80	0.89	มาก
2	ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.55	0.97	มาก
3	สื่อ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์เอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.75	0.85	มาก
4	ความพอเพียงของแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น	3.51	0.80	มาก
5	ความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ในการจัดการ เรียนรู้แบบคละชั้น	3.45	0.88	มาก
6	แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบคละชั้น	3.48	0.84	มาก
ทั้งหมด		3.59	0.87	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ความต้องการ ในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็ก
ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\mu=3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพอเพียงของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และ
ครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.80$) รองลงมา
คือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับมาก
($\mu=3.75$) ความเหมาะสมของ สื่อ วัสดุอุปกรณ์และ ครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.55$) ตามลำดับ ส่วนความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้
แบบคละชั้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.45$)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (ด้านการบริหารจัดการ)

ความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น (ด้านการบริหารจัดการ)				
		(μ)	(σ)	แปลผล
1	การบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.65	0.88	มาก
2	การจัดตารางสอนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.43	0.91	มาก
3	การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.51	0.97	มาก
4	การเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.52	0.98	มาก
5	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.48	1.04	มาก
6	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นมีพอเพียงและเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม	3.46	0.99	มาก
7	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนคณะชั้น	3.46	1.02	มาก
8	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.50	0.99	มาก
9	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.27	0.99	ปานกลาง
10	การมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.36	0.96	ปานกลาง
11	การนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	3.27	0.98	ปานกลาง

ตาราง 15 (ต่อ)

ปัญหาในการบริหารจัดการของ				
โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	(μ)	(σ)	แปลผล	
(ด้านการบริหารจัดการ)				
12	การวางแผนในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.44	0.97	มาก
13	การดำเนินงานในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.34	0.95	ปานกลาง
14	การตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.36	0.90	ปานกลาง
15	การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.38	0.96	ปานกลาง
ทั้งหมด		3.43	0.97	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ความต้องการ ในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ด้านการบริหารจัดการในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\mu=3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.65$) รองลงมาคือ การเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.52$) และการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.51$) ตามลำดับ ส่วนผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบคละชั้นการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.27$)

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน ประชากรในการศึกษา จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคน ในโรงเรียนขนาดเล็กที่บริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน รวม 28 คน และ (2) ครูผู้สอนทุกคน ในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน รวม 123 คน รวมทั้งสิ้น 151 คน จากการแจกแบบสอบถาม จำนวน 151 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 151 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีข้อคำถามจำนวนทั้งหมด 36 ข้อ วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการ วิจัย ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลปรากฏตามรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ดำรงตำแหน่งครูมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และอัตราจ้าง ตามลำดับ มีวิทยฐานะชำนาญการมากที่สุด ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดั บปริญญาตรี และมีประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่าง 20-29 ปี

2. ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 พบว่า

2.1 ปัญหาในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมมีปัญหาในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1.1 ด้านครูและบุคลากร พบว่า มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีปัญหาเกี่ยวกับการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากร ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มากที่สุด รองลงมาคือ การเตรียมการสอนและการวางแผนของครูและบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ความพอเพียงของครูและบุคลากร ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น และการจัดครูเข้าชั้นเรียน เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ตามลำดับ ส่วนการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมีปัญหาน้อยที่สุด

2.1.2 ด้านงบประมาณ พบว่า มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีปัญหาเกี่ยวกับความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับในการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมากที่สุด รองลงมาคือ การสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานและสถานประกอบการแหล่งต่าง ๆ ความถูกต้องเหมาะสมในการใช้งบประมาณเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นตามลำดับ ส่วนการใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนงานงบประมาณที่กำหนดไว้มีปัญหาน้อยที่สุด

2.1.3 ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ พบว่า มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีปัญหาเกี่ยวกับ ความพอเพียงของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุอุปกรณ์และ ครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ตามลำดับ ส่วนความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมีปัญหาน้อยที่สุด

2.1.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมากที่สุด รองลงมาคือ การบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นมีพอเพียงและเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนคละชั้น ตามลำดับ ส่วนการมีส่วนร่วม

ของผู้เรียน ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบคณะชั้น และการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นมีปัญหาน้อยที่สุด

2.2 ความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า

2.2.1 ด้านครูและบุคลากร พบว่า ความต้องการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการเกี่ยวกับ การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นมากที่สุด รองลงมาคือ การอบรม การพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น การเตรียมการสอนและการวางแผนของครูและบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นตามลำดับ ส่วนการสร้างควมตระหนักให้กับครูและบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น มีความต้องการน้อยที่สุด

2.2.2 ด้านงบประมาณ พบว่า ความต้องการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการเกี่ยวกับ ความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น มากที่สุด รองลงมาคือ การสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานและสถานประกอบการแหล่งต่าง ๆ ความถูกต้อง เหมาะสม ในการใช้งบประมาณเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ตามลำดับ ส่วนการใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนงานงบประมาณที่กำหนดไว้มีความต้องการน้อยที่สุด

2.2.3 ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ พบว่า ความต้องการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการเกี่ยวกับความพอเพียงของสื่อ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น มากที่สุด รองลงมาคือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น ความเหมาะสมของ สื่อ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ตามลำดับ ส่วนความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นมีความต้องการน้อยที่สุด

2.2.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ความต้องการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น รองลงมาคือ การเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น และการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น ตามลำดับ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบคณะชั้น การนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นมีความต้องการน้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของ โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้พบประเด็นที่สำคัญและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัญหาในการ บริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมมีปัญหาในระดับมาก และสามารถอภิปรายผลเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านครูและบุคลากร พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาเกี่ยวกับการสร้างขวัญ และกำลังใจให้กับครูและบุคลากรที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น การเตรียมการสอน การวางแผน ของครูและบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น และความพอเพียงของครูและบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น การจัดครู เข้าชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2553, หน้า 25-30) ที่กำหนด การจัดครูเข้าสอนสำหรับชั้นเรียนแบบคละชั้น ไว้ว่า ควรคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานภูมิหลัง ของครูและเหตุผลในการเลือกครูเข้าสอน โดยพิจารณาว่าจะจัดครูเข้าสอนอย่างไร มีเหตุผลใด จึงจัดเช่นนั้น มีข้อดี/ข้อเสียของการเลือกครูเข้าสอนนักเรียนแต่ละห้องอย่างไร จึงจะเกิด คุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็ก นักเรียน นอกจากนี้ ยังต้องมีการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนของตนเอง

1.2 ด้านงบประมาณ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาเกี่ยวกับ ความพอเพียงของ งบประมาณที่ได้รับในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น การสนับสนุน ด้านงบประมาณจากหน่วยงานและสถานประกอบการแหล่งต่าง ๆ ความถูกต้องเหมาะสม ในการใช้งบประมาณเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขนาดเล็กได้รับจัดสรรงบประมาณน้อยมากในแต่ละปี ทำให้ ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ การจัดซื้อสื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยและ เพียงพอ

1.3 ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาเกี่ยวกับ ความพอเพียงของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ ในการจัดการ เรียนรู้แบบคละชั้น การเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และความเหมาะสมของ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้ ตาม หลักสูตรแกนกลาง (กระทรวงศึกษาธิการ , 2545) ที่กำหนดไว้ว่า การจัด

กระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องใช้ สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุน การเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้ได้อย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

1.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหา เกี่ยวกับการเตรียมการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ระยะเวลาในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น มีพอเพียงและเหมาะสมต่อการจัดการกิจกรรม และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนคละชั้น ซึ่งสอดคล้องกับ กิ่งเพชร ส่งเสริม (2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก มักพบปัญหาครูสอนไม่ครบชั้น โรงเรียนจึงแก้ปัญหาด้วยการรวมห้องสอนให้นักเรียนเรียนในห้องเดียวกัน ครูต้องสอนทุกกลุ่มสาระวิชา และสอนหลายระดับชั้นรวมกัน ทำให้การจัดการเรียนรู้ ไม่มีประสิทธิภาพ เท่าที่ควร ครูต้องมีภาระงานอื่นต้องทำ ต้องประชุม ทำให้ครูสอนได้ไม่เต็มที่

2. ความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมมีความต้องการในระดับมาก และสามารถอภิปรายผลเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

2.1 ด้านครูและบุคลากร พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการเกี่ยวกับการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรที่จัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การเตรียมการสอนและการวางแผนของครูและบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดเล็กด้านครูและบุคลากร พบว่า การจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลกับนักเรียนมากที่สุด คือ ให้การนิเทศ ชั้นเรียนให้บ่อยขึ้น นอกจากนั้นควรมีการพัฒนาผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งควรพัฒนาครูและผู้ที่สอนคละชั้นทุกคน โดยส่งเข้ารับการอบรมและให้ไปศึกษาดูงานเพิ่มเติมรวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านงบประมาณ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการ เกี่ยวกับความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานและสถานประกอบการแหล่งต่าง ๆ ความถูกต้องเหมาะสมในการใช้งบประมาณเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดชั้นเรียนแบบคณะชั้นต้องมีการจัดสถานที่เรียนร่วม และต้องมีการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอสำหรับนักเรียน จึงต้องใช้งบประมาณมากในการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่าควรมีการปรับปรุงห้องเรียนให้มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น และมีการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ให้เพียงพอ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้

2.3 ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการ เกี่ยวกับ ความพอเพียงของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น การเชื่อมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และความเหมาะสมของ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงบประมาณจากต้นสังกัดจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่ที่ได้รับเป็นการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุน อาหารกลางวันสำหรับนักเรียน หนังสือเรียน ทุนการศึกษาและงบพัฒนาโรงเรียน ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมเสริม การจัดสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา(2553) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ด้านการสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณ พบว่าการสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณจากต้นสังกัด จากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่ที่ได้รับเป็นการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุน อาหารกลางวันสำหรับนักเรียน หนังสือเรียน ทุนการศึกษาและงบพัฒนาโรงเรียน

2.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการ เกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น การเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเชื่อมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น ซึ่งทางโรงเรียนต้องมีการรับครูและบุคลากรเพิ่ม เพื่อให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้น ซึ่งทำให้ครูมีเวลาในการจัดเตรียมแผนการสอนมากขึ้น ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความพร้อมในการสอนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ด้านการจัดชั้นเรียนและการจัดครูเข้าชั้นเรียน พบว่า โรงเรียนเกือบทุกโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีโน้มน้าวครูให้เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิเคราะห์การจัดชั้นเรียนร่วมกัน โดยการวิเคราะห์ความจำเป็น ความสำคัญในการจัดคณะชั้น

โดยพิจารณาจำนวนนักเรียนเป็นหลัก จัดชั้นเรียนคละชั้น จัดครูเข้าชั้นเรียนตามความถนัด ความสามารถและสมัครใจ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Mason & Doepner III (1998) ที่พบว่า หลักสูตรการสอนแบบคละชั้นมีความยุ่งยากในการจัดการห้องเรียน และการแบ่งสรรเวลาในการสอน ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ชอบที่จะจัดห้องเรียนเป็นแบบชั้นเดี่ยวมากกว่าคละชั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผู้ศึกษาค้นคว้า วิจัยขอเสนอแนะจากผลการวิจัย เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น และนำผลวิจัยไปใช้แยกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านครูและบุคลากร

1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารควร สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น การส่งครูเข้ารับการศึกษา อบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เพื่อพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น การให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณแก่ครูและบุคลากรที่ได้รับรางวัลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น การพูดคุยยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ พาไปเที่ยวศึกษาดูงาน ให้ความเป็นกันเอง ให้เกียรติ จัด หารือ อุปกรณ์มาให้ ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพ ด้วยการเลื่อนวิทยฐานะ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดการ อบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น นอกจากนี้ศึกษานิเทศก์ควรออก นิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นให้บ่อยขึ้น

1.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรพิจารณาเพิ่มจำนวนครูและบุคลากรให้ครบทุกชั้นเรียน หรือหาแนวทางแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น และยังทำให้ชุมชนและสังคมยอมรับในคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กว่า สามารถบริหารจัดการภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ด้านงบประมาณ

2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก ควรบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาจใช้การระดมทุน และทรัพยากรทางการศึกษาจากผู้ปกครอง ท้องถิ่น ชุมชน และสถานประกอบการใกล้เคียงมาช่วยในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียน

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

2.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรวางกรอบนโยบายในการแก้ปัญหาด้านงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

3. ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้

3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก ควรจัดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นให้เพียงพอ อาจใช้การระดมทุน และทรัพยากรทางการศึกษาจาก ผู้ปกครอง ท้องถิ่น ชุมชนและสถานประกอบการใกล้เคียงมาช่วย หรืออาจนำนักเรียนไปศึกษาเรียนรู้กับ ท้องถิ่น ชุมชนและสถานประกอบการใกล้เคียงที่มีความพร้อม

3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรให้การสนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ในกระบวนการเรียนรู้ให้กับโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มเติม โดยเฉพาะสื่อ ICT และ Internet รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ ที่หลากหลาย

3.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรวางกรอบนโยบายในการจัดสรร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ให้กับโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นให้เพียงพอ โดยเฉพาะสื่อ ICT และ Internet เพราะต้องใช้งบประมาณมากในการดำเนินการ

4. ด้านการบริหารจัดการ

4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนเตรียมการจัดการเรียนรู้ ศึกษาแผนวิเคราะห์ความยากง่ายของเนื้อหา วิเคราะห์วิธีสอน ศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัด ตั้งเป้าหมาย จุดประสงค์ จัดทำกำหนดการสอน เตรียมใบงาน แบบฝึก แบบทดสอบ ปรับกิจกรรม ปรับสื่อ ใบงาน ใบความรู้ และเครื่องมือวัดผลประเมินผลจากแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในบางแผน ให้สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้เกิดการปรับปรุง และพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ส่งเสริม สนับสนุนและระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากทุกภาคส่วน

เพื่อใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

4.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดการ อบรม และให้ความรู้ เกี่ยวกับการ บริหารจัดการและการ จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น นอกจากนี้ ควรจัด ให้ศึกษานิเทศก์ออกนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นให้บ่อยขึ้น

4.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีนโยบายในการพัฒนา โรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก และการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียน รู้แบบคละชั้น ให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะส่งผลให้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น และยังทำให้ชุมชน และสังคมยอมรับในคุณภาพของ โรงเรียนขนาดเล็กกว่าสามารถบริหารจัดการภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
2. ควรศึกษา วิจัยเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก
3. ควรศึกษา วิจัยเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่อการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก
4. ควรศึกษา วิจัยเกี่ยวกับ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น ที่เหมาะสมกับ สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนขนาดเล็ก
5. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้นที่เหมาะสมกับ สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนขนาดเล็ก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา ชูเวช. (2546). **ผลการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียน
รวมชั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิ่งเพชร ส่งเสริม. (2552). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนแบบคณะชั้นที่มีเด็กที่มีความ
ต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ทิตนา เขมมณี. (2552). **ศาสตร์การสอนของค้ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). **นวัตกรรมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก.**
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). **แผนพัฒนาการบริหารจัดการ
เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก.**
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก**
กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
โรงเรียนขนาดเล็ก ปี 2551-2553.** กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2553). **คู่มือการใช้แผนการเรียนรู้แบบคณะชั้น**
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติ
ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559).** กรุงเทพฯ: สกศ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553).
**แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(20-22 ธ.ค. 2553). **การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นและ
ผลที่เกิดขึ้นในโรงเรียนขนาดเล็ก.** รายงานการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา
(Case Study).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(1-3 ก.ย. 2554). **คู่มืออบรมบุคลากรแกนนำการจัดการเรียนรู้คละชั้น
ในโรงเรียนขนาดเล็ก.**
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(1-3 ก.ย. 2554). **การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.**
รายงานการวิจัย.
- Aksoy, N. (2008). Multigrade school in Turkey: An overview. **International Journal of
Education Development**, 28, 218-228.
- Cornish, L. (2006). Parents' views of composite classes in an Australian primary school.
The Australian Education Researcher, 33(2), 123-142.
- Mason, D. A., & Burns, R. W. (1995). Teachers' views of composite classes. **The Journal
of Education Researcher**, 89(1), 36-45.
- Mason, D. A., & Doeper III, R. W. (1998). Principals' views of composite classes.
The Journal of Education Researcher, 91(3), 160-172.
- McEwan, P. J. (2008). Evaluating multigrade school reform in Latin America.
Comparative Education, 44(4), 465-483.
- Sag, R., Savas, B., & Sezer, R. (2010). Characteristics, problem and need to multigrade
class teachers in Burdue. **Inonu University Journal of the Faculty of
Education**, 10(1), 37-56.

ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็ก
ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้นำไปวิเคราะห์และนำเสนอออกมาในภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามและโรงเรียนของท่านแต่อย่างใด ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้ นอกจากเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยยังจะใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ วางแผนงาน และปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดีและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถาม ณ โอกาสนี้

นายคุณวุฒันท์ สมบูรณ์

ผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง เกี่ยวกับข้อมูลและสถานภาพของท่านมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 30 ปี

() 30 – 39 ปี

() 40 – 49 ปี

() 50 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

() ผู้บริหารสถานศึกษา

() ครู

() พนักงานราชการ

() อัตรากำลัง

4. วิทยฐานะ

() ไม่มีวิทยฐานะ

() ชำนาญการ

() ชำนาญการพิเศษ

() เชี่ยวชาญ

() เชี่ยวชาญพิเศษ

5. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

() ปริญญาเอก

6. ประสบการณ์การทำงาน

() ต่ำกว่า 10 ปี () 10 – 19 ปี

() 20 – 29 ปี () 30 ปีขึ้นไป

ข้อ ที่	การบริหารจัดการ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	ระดับของปัญหา					ระดับของความต้องการ					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
12	การวางแผนในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น											
13	การดำเนินงานในการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น											
14	การตรวจสอบและประเมินผล การบริหารจัดการและการจัดการ เรียนรู้แบบคละชั้น											
15	การปรับปรุงและพัฒนาการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น											

ภาคผนวก ข การตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา
(IOC: Item of Objective Congruency)

ผู้วิจัยนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา
(Index Objective Congruence: IOC) (แสดงดังตาราง 16 และตาราง 17)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามแต่ละ ข้อที่แนบมาให้ว่าสามารถวัดและตรวจสอบได้
สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยหรือไม่ โดยให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง

- +1 ถ้าข้อคำถามนั้นวัดและตรวจสอบได้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย
- 0 ถ้าไม่แน่ใจหรือตัดสินไม่ได้
- 1 ถ้าข้อคำถามนั้นวัดและตรวจสอบได้ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย

ตาราง 16 แสดงค่าความสอดคล้องของเนื้อหาข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	การบริหารจัดการ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	เพศ	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
2	อายุ	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
3	ตำแหน่ง	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
4	วิทยฐานะ	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
5	ระดับการศึกษา	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
6	ประสบการณ์การทำงาน	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 17 แสดงปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็ก
ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พะเยา เขต 1

ข้อที่	การบริหารจัดการ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. ด้านครูและบุคลากร							
1	การสร้างความตระหนักให้กับ ครูและบุคลากรเกี่ยวกับ การบริหารจัดการและการจัด การเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
2	ความรู้ความเข้าใจของครู และบุคลากรเกี่ยวกับการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
3	ความพอเพียงของครูและ บุคลากรในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
4	การจัดครูเข้าชั้นเรียนเพื่อจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
5	การอบรม และการพัฒนาครู และบุคลากรเกี่ยวกับการจัด การเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
6	การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับ ครูและบุคลากร ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
7	ความพึงพอใจของครูและ บุคลากรเกี่ยวกับการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารจัดการ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3			
8	การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
9	การเตรียมการสอนและการวางแผนของครูและบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
10	ประสบการณ์ของครูและบุคลากรในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
2. ด้านงบประมาณ							
1	ความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
2	การสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงาน และสถานประกอบการแหล่งต่างๆ	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
3	ความถูกต้อง เหมาะสมในการใช้งบประมาณเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
4	ความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารจัดการ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
5	การใช้งบประมาณเป็นไปตาม แผนงานงบประมาณที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
3. ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้							
1	ความพร้อมเพียงของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ในการจัด การเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
2	ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ในการจัด การเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
3	สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ เอื้อต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
4	ความพร้อมเพียงของแหล่งเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
5	ความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
6	แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
4. ด้านการบริหารจัดการ							
1	การบริหารจัดการชั้นเรียน เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
2	การจัดตารางสอนเหมาะสมกับ การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารจัดการ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3			
3	การจัดสภาพแวดล้อม ในห้องเรียนเอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
4	การเตรียมการจัดการเรียนรู้ แบบคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
5	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
6	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบคณะชั้นมีพอเพียง และเหมาะสมต่อการจัด กิจกรรม	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
7	การวัด และประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนใน ห้องเรียนคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
8	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
9	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ แบบคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
10	การมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
11	การนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
12	การวางแผนในการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนรู้ แบบคณะชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารจัดการ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3			
13	การดำเนินงานในการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
14	การตรวจสอบและประเมินผล การบริหารจัดการ และการจัด การเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง
15	การปรับปรุง และพัฒนา การบริหารจัดการ และการจัด การเรียนรู้แบบคละชั้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	สอดคล้อง

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	คุณวัฒม์ สมบูรณ์
วัน เดือน ปี เกิด	14 มกราคม 2516
ที่อยู่ปัจจุบัน	139 หมู่ 2 ตำบลบุญเกิด อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านสันขวาง อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันขวาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2553	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันขวาง อำเภอแม่ใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
พ.ศ. 2550	ครูชำนาญการ โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2547	อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2545	อาจารย์ 1 ระดับ 5 โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2541	อาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2538	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2538	ค.บ. (อุตสาหกรรมศิลป์) เกียรตินิยม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร
-----------	---